

**Treoirínite don
Fhothoghchan don Dáil
2026
[Iarrthóirí agus gníomhairí toghcháin]**

Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí
Standards in Public Office Commission

An Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí
6 Ardán Phort an Iarla,
Baile Átha Cliath 2
D02 W773

Teileafón: 01 6395666
Ríomhphost: info@sipo.ie
Suíomh gréasáin: www.sipo.ie
Twitter: @SIPOCIreland

Clár Ábhair

Réamhrá.....	4
Faisnéis úsáideach faoi shíntiúis	5
Dátaí ábhartha & teorainneacha caiteachais	6
Ceanglais imréitigh cánach	6
Ról an Choimisiúin	7
Comhairle	7
Athbhreithniú	8
Fiosrúchán	8
Imscrúdú.....	9
Sárú ar an Acht a thuairisciú	10
Caibidil 1: Iarrthóirí.....	11
1.1 Gníomhaire toghcháin a cheapadh.....	12
1.2 Cuid de theorainn chaiteachais iarrthóra a shannadh dá c(h)uid páirtí polaitíochta.....	13
1.3 Tabhartais.....	14
1.4 Cuntas tabhartais polaitiúil a oscailt agus a chothabháil.....	20
1.5 Síntiúis thoirmiscthe	20
1.6 Daoine a thabhaíonn caiteachas neamhúdaraíthe chun iarrthóirí a chur chun cinn/cur ina gcoinne sa toghchán.....	23
1.7 Na doiciméid reachtúla riachtanacha a thabhairt tar éis an toghcháin	24
1.8 Aisíocaíocht ar chaiteachais toghcháin a éileamh.....	27
1.9 Cionta agus pionóis is infheidhme maidir le hiarrthóirí sa toghchán	28
Caibidil 2: Gníomhairí toghcháin na n-iarrthóirí	36
2.1 Gníomhaire toghcháin a cheapadh.....	37
2.2 Príomhfheidhmeanna gníomhaire toghcháin	38
2.3 Teorainneacha caiteachais don toghchán	39
2.4 Cuid de theorainn caiteachais iarrthóra a shannadh dá c(h)uid páirtí polaitíochta.....	41
2.5 Daoine a d'fhéadfadh caiteachas neamhúdaraíthe a thabhu	41
2.6 Tréimhse an toghcháin	44
2.7 Cad is caiteachais toghcháin ann?.....	44
2.8 Cad nach caiteachais toghcháin iad?	46
2.9 Costais eile a tabhaíodh chun iarrthóireacht a éascú.....	49
2.10 Sonraisc le soláthraíthe a íoc	49

2.11	Ráiteas faoi Chaiteachais toghcháin a thabhairt	49
2.12	Cionta agus pionóis is infheidhme maidir le gníomhairí toghcháin	51
Caibidil 3: Comhairle ar Chúrsaí ar Leith		53
3.1	Ócáidí tiomsaithe airgid	54
3.2	Fógraíocht ar fheithiclí	56
3.3	Úsáid feithiclí saor in aisce, ...	57
3.4	Úsáid foirne a n-íoctar a dtuarastail as cistí poiblí	57
3.5	Cuntas a thabhairt ar úsáid oifigí le linn na tréimhse toghcháin	58
3.6	Póstaeir a ndearnadh loitiméireacht orthu nó a bhfuil damáiste déanta dóibh	59
Aguisín 1: Sainmhínte		60
Aguisín 2: Seicliosta		65
Aguisín 3: Sampla de thrasbhasáil		67

Réamhrá

1. D'fhoilsigh an Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí (an "Coimisiún um Chaighdeáin") na treoirínte seo don Fhothoghchan don Dáil 2026 den Acht Toghcháin, 1997 (an tAcht¹).
2. Tá na Treoirínte ceangailteach ó thaobh dlí de. Sa chás, áfach, go bhfuil neamhréireacht idir na treoirínte agus an tAcht, tá an tAcht i réim.
3. Clúdaíonn na Treoirínte seo príomhriachtanais na reachtaíochta thuas d'iarrthóirí agus do ghníomhairí toghcháin san Olltoghchán a bhaineann le seo a leanas:
  - nochtadh síntiús polaitiúil;
  - teorainneacha ar luach na dtabhartas a bhféadfar glacadh leo;
  - tabhartais thoirmisce;
  - teorainneacha ar chaiteachas toghcháin;
  - caiteachais toghcháin a aisíoc le hiarrthóirí cáilithe.

---

¹ Tagraíonn tagairt d'Acht don Acht Toghcháin, 1997 arna leasú ag an Acht Toghcháin (Leasú), 1998, ag an Acht um Thoghcháin Áitiúla (Síntiúis agus Caiteachas a Nochtadh), 1999, ag an Acht Toghcháin (Leasú), 2001, ag an Acht Rialtais Áitiúil, 2001, ag an Acht Toghcháin (Leasú), 2002, ag an Acht Rialtais Áitiúil (Uimh. 2), 2003, ag an Acht Toghcháin (Leasú), 2004, ag an Acht Toghcháin (Leasú), 2005, ag an Acht Toghcháin (Leasú), 2007, ag an Acht Toghcháin (Leasú), 2009, ag an Acht Airí agus Rúnaithe (Leasú), 2011, ag an Acht Toghcháin (Leasú), 2011, ag an Acht Toghcháin (Leasú) (Maoiniú Polaitíochta), 2012, ag Acht na Gaeltachta, 2012, ag an Acht um Thoghchán, Rialtas Áitiúil agus Pleanáil agus Forbairt, 2013, ag an Acht um Athchóiriú Rialtais Áitiúil, 2014, ag an Acht um an gCúirt Achomhairc, 2014, ag an Acht Toghcháin (Leasú), 2015, ag an Acht um Athchóiriú Toghcháin, 2022 agus an tAcht Rialtais Áitiúil (Méara Luimnigh) agus Forálacha Ilghnéitheacha, 2023.

Faisnéis úsáideach faoi shíntiús

Cuntas síntiús polaitíochta	Agus síntiús €100 a fháil, ní mór d'iarrthóir cuntas síntiús polaitíochta a oscailt (mura bhfuil ceann oscailte cheana féin).
Síntiús airgid	Is é €200 an síntiús airgid uasta a bhféadfaidh iarrthóir glacadh leis in aon bhliain féilire ó dheontóir.
Deontóirí corparáideacha	Is é €200 an síntiús uasta a fhéadfaidh iarrthóir glacadh leis in aon bhliain féilire ó dheontóir corparáideach mura bhfuil an deontóir corparáideach cláraithe i gClár na nDeontóirí Corparáideacha atá á chothabháil ag an gCoimisiún.
Deontóirí aonair	<ul style="list-style-type: none"> • Ní mór gach síntiús a fhaigheann iarrthóir ar mó ná €600 iad a nochtadh ar an Ráiteas Síntiús. • Is é €1,000 an síntiús uasta a fhéadfaidh iarrthóir glacadh leis i mbliain ar leith ó dhuine aonair nó ó dheontóir corparáideach cláraithe
Síntiús iolracha	I gcás ina dtugann deontóir síntiús do bheirt fhaighteoirí nó níos mó (ilchomhaltaí den pháirtí céanna nó do chomhalta amháin nó níos mó den pháirtí agus don pháirtí féin), ar mó a luach comhiomlán ná €1,500 , ceanglaítear air/uirthi foirm síntiús a chur faoi bhráid an Choimisiúin faoi chuid 24(1)(a). Tá teorainneacha síntiús fós i bhfeidhm.
Síntiús thoirmisce	<ul style="list-style-type: none"> • Aon shíntiús a sháraíonn na teorainneacha thuasluaite • Ní féidir glacadh le síntiús gan ainm ar mó ná €100 é • Ní féidir glacadh le síntiús eachtracha, ar luach ar bith iad, seachas ó shaoránach Éireannach nó ó ghnó a choinníonn oifig ar oileán na hÉireann óna dtreoraítear ceann amháin ar a laghad dá phríomhghníomhaíochtaí.

Dátaí ábhartha & teorainneacha caiteachais

23 Aibreán 2026 go 22 Bealtaine 2026 (agus na dátaí sin san áireamh)	An tréimhse toghcháin
€58,350 €48,600	Teorainn Chaiteachais do Ghaillimh Thiar Teorainn Chaiteachais do Lár Bhaile Átha Cliath
6 Iúil 2026	Ní mór éilimh ar íocaíocht le haghaidh caiteachais toghcháin ó sholáthraithe a bheith faighte ag an ngníomhaire náisiúnta faoin dáta seo
17 Iúil 2026	An dáta nach mór gach Ráiteas faoi Chaiteachais Toghcháin a chur isteach chuig an gCoimisiún (baineann sé seo le hiarrthóirí ar éirigh leo agus nár éirigh leo araon).
17 Iúil 2026	An dáta faoina gcaithfidh iarrthóirí nár éirigh leo a ráitis síntiús, deimhniú síntiús airgid agus ráitis bhainc a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeán.
31 Eanáir 2027	An dáta faoina gcaithfidh gach uile TD (i.e. iarrthóirí ar éirigh leo sa toghchán) a dtuairisceáin bhliantúla a chur isteach chuig an gCoimisiún, agus ráitis síntiús, deimhniú um shíntiús airgid, agus ráitis bhainc ina measc.
€11,200	Uasmhéid aisíocaíochta an chaiteachais toghcháin incheadaithe a fhéadfaidh iarrthóir cáilithe a éileamh.

Ceanglais imréitigh cánach

Beidh ar iarrthóirí a n-éireoidh leo:

Deimhniú Imréitigh Cánach* (nó Ráiteas Iarratais) a eisíodh tráth nach déanaí ná naoi mí ar gach taobh den dáta toghcháin (i.e., an dáta a dhearbhaíonn an cenn comhairimh an duine tofa),

agus

Dearbhú Reachtúil, a rinneadh tráth nach déanaí ná mí amháin ar an dá thaobh de dháta an toghcháin, á rá, de réir mar is fearr is eol dóibh, go bhfuil a ngnóthaí cánach in ord agus nach gcuireann aon ní cosc ar Dheimhniú Imréitigh Cánach a eisiúint.

*Tabhair faoi deara: tá foirm iarratais ar leith ann nach mór a úsáid le haghaidh imréiteach cánach don Choimisiún um Chaighdeán. Cinntigh gur úsáideadh an fhoirm cheart ionas go n-eiseoidh na Coimisinéirí Ioncaim an t-imréiteach cuí duit.

Ról an Choimisiúin

Comhairle

- Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin, faoi chuid 4(6)(b) den Acht, comhairle a sholáthar maidir le comhlíonadh do dhaoine lena n-áirítear iarrthóirí agus gníomhairí toghcháin atá clúdaithe ag forálacha an Achta.
- Is féidir comhairle a lorg ón gCoimisiún um Chaighdeáin maidir le haon fhoráil den reachtaíocht nó maidir le cur i bhfeidhm na forála sin in aon chúinse ar leith. Má tá aon amhras ar dhuine faoi ghné ar bith den reachtaíocht, ba cheart dó nó di teagmháil a dhéanamh leis an gCoimisiún um Chaighdeáin. Tugtar comhairle i scríbhinn (lena n-áirítear trí ríomhphost) nó trí fhreagra a thabhairt ar fhiosruithe teileafóin.
- Cuirtear comhairle ar fáil de rogha an Choimisiúin Chaighdeánaigh. I measc na gcúinsí nach féidir comhairle a chur ar fáil tá:
  - i gcás nach bhfuil dóthain faisnéise ann chun comhairle a chur ar an iarrthóir;
  - sa chás go mbaineann an t-iarratas ar chomhairle le hábhar atá lasmuigh de shaineolas an Choimisiúin um Chaighdeáin m.sh. ceisteanna cuntasáíochta.
  - sa chás go mbaineann an t-iarratas ar chomhairle le hábhar atá á scrúdú ag an gCoimisiún um Chaighdeáin.
- Molann an Coimisiún um Chaighdeáin gur cheart comhairle a lorg láithreach má thagann ceist chun cinn a bhfuil éiginnteacht ag baint leis. Tríd sin a dhéanamh, is lú an seans go mbeidh deacracht ag baint leis an gceist níos déanaí.
- Ní mór do dhuine gníomhú de réir treoirlínte nó comhairle arna bhfoilsíú nó arna dtabhairt ag an gCoimisiún um Chaighdeáin mura rud é, trína dhéanamh sin, go mbeadh foráil eile den Acht á sárú acu.

Athbhreithniú

- Breithníonn an Coimisiún gach síntiús agus ráiteas toghcháin (mar aon leis na doiciméid tacaíochta) a thugtar dó.
- I gcás ina gcinnfidh an Coimisiún mionearráid nó easnamh i ráiteas, tabharfaidh sé sonraí faoin earráid nó faoin easnamh don duine a chuir an ráiteas ar fáil agus cuirfidh sé in iúl dóibh go bhféadfaidh sé nó sí an earráid a cheartú nó an t-easnamh a shlánú laistigh den tréimhse 14 lá ón dáta a eisíodh an fógra.
- Más rud é, tar éis dó ráiteas a bhreithniú, go bhfuil an Coimisiún um Chaighdeáin den tuairim go bhféadfadh sárú ar an reachtaíocht tarlú, ceanglaítear air/uirthi fógra a thabhairt don duine a sholáthair an ráiteas faoin sárú féideartha agus 14 lá a thabhairt dó/di aon bharúlacha a d'fhéadfadh a bheith aige/aici a thabhairt.
- Breithneoidh an Coimisiún um Chaighdeáin na barúlacha a chuir an duine sin ar fáil agus, má tá sé fós den tuairim gur tharla sárú ar an reachtaíocht, is é an seasamh atá ann faoi láthair ná go dtabharfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin tuarascáil ar an ábhar, mar aon le haon cháipéisíocht ábhartha, don Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí.
- Breithneoidh an Coimisiún um Chaighdeáin an bhfuil dóthain fianaise ann, dar leis, chun údar a thabhairt le himeachtaí coiriúla faoin Acht, nó i gcás nach bhfuil dóthain fianaise ann chun ordú a thabhairt aon imscrúdú a dhéanamh (féach ar Imscrúdú thíos).

Fiosrúchán

- Tá an Coimisiún um Chaighdeáin i dteideal cibé fiosruithe is cuí leis a dhéanamh agus féadfaidh sé a cheangal ar aon duine aon fhaisnéis, doiciméad nó rud atá i seilbh nó ar fáil ag an duine a theastóidh ón gCoimisiún um Chaighdeáin chun críche a dhualgas faoin reachtaíocht a thabhairt.
- I gcás ina mainníonn duine iarraidh ar fhiosrúchán a chomhlíonadh laistigh de thréimhse réasúnta ama, féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin a ordú don duine an fiosrúchán a chomhlíonadh laistigh de thréimhse áirithe ama. Níl faisnéis a chuirtear ar fáil mar chuid d'ordachán ó dhuine inghlactha in imeachtaí a thionscnaítear i gcoinne an duine sin mar gheall ar chion.
- Is cion é mainneachtain treoir an Choimisiúin a chomhlíonadh.
- I gcás ina gcúisítear duine sa chion as mainneachtain ordachán ón gCoimisiún a chomhlíonadh, is cosaint é a thaispeáint nach raibh an fhaisnéis, an doiciméad nó an rud is ábhar don ordachán i seilbh nó faoina rialú ag an duine sin agus go raibh nach bhfuil sé indéanta le réasún dóibh an t-ordachán a chomhlíonadh.

Imscrúdú

- I gcás ina gcreideann an Coimisiún um Chaighdeáin le réasún go bhféadfadh gur sháraigh duine codanna áirithe den Acht lena n-áirítear Cuid IV agus V den Acht (Síntiúis agus Caiteachas i dToghcháin Eorpacha agus Dála), féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin a ordú go ndéanfaidh oifigeach údaraithe imscrúdú.
- Is oifigeach údaraithe a cheapann an Coimisiún um Chaighdeáin a dhéanann imscrúduithe. Arna iarraidh sin, soláthróidh oifigeach údaraithe cóip dá údarú do dhuine ar bith a ndéanann imscrúdú difear dó nó di.
- Chun imscrúdú a dhéanamh:
  1. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe a cheangal ar aon duine aon fhaisnéis nó míniú a sholáthar a theastaíonn uathu le réasún don imscrúdú.
  2. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe a cheangal ar aon duine aon doiciméad nó aon rud eile a bhfuil rialú ag an duine air, nó a bhfuil rochtain ag an duine air, agus a theastóidh le réasún ón oifigeach údaraithe chun críocha an imscrúdaithe a thabhairt ar aird. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe aon doiciméad nó aon rud a thabharfar ar aird mar chuid den cheanglas seo a iniúchadh agus cóipeanna a thógáil de, nó sleachta a bhaint astu.
  3. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe a cheangal ar aon duine teacht os a gcomhair chun ceisteanna a fhreagairt, agus dearbhú a thabhairt i dtaobh fhírinne na bhfreagraí ar na ceisteanna le haghaidh an imscrúdaithe.
  4. Le toiliú an áititheora, nó de bhun barántas faoi chuid 4B(6) d'Acht, féadfaidh an t-oifigeach údaraithe dul isteach agus cuardach a dhéanamh ar aon áitreabh ag, ann nó ina gcreideann sé le réasún go bhfuil aon doiciméad nó rud eile ann, féadfaidh siad a éileamh le réasún don imscrúdú. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe cigireacht a dhéanamh agus cóipeanna a thógáil de, nó sleachta as, aon doiciméad nó rud eile a fhaightear ar chuardach. Féadfaidh comhalta den Gharda Síochána a bheith in éineacht leis an oifigeach údaraithe más gá.
  5. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe a cheangal ar dhuine aon doiciméid a thabharfar ar aird nó a gheofar amhlaidh a chur ar fáil i bhfoirm inléite ar shlí seachas i bhfoirm inléite.
  6. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe a cheangal ar dhuine cibé cúnaimh a theastóidh le réasún le haghaidh an imscrúdaithe a thabhairt dó agus cibé saoráidí réasúnacha a chur ar fáil don oifigeach údaraithe is gá chun a chumhachtaí nó a cumhachtaí a fheidhmiú.

7. Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin údarú a thabhairt don oifigeach údaráithe tuarascálacha eatramhacha a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin.
8. Breithneoidh an Coimisinéir an tuarascáil agus sa chás go bhfuil sé sásta go bhfuil sárú déanta ar an Acht, féadfaidh sé imeachtaí achoimre a thionscnamh i leith ciona faoin Acht.

Sárú ar an Acht a thuairisciú

- I gcás inar mian le duine faisnéis a sholáthar don Choimisiún um Chaighdeáin maidir le sárú féideartha ar an Acht, féadfaidh siad é sin a dhéanamh trí theagmháil a dhéanamh le Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeáin ag info@sipo.ie. Déanfar tuairiscí faisnéise a admháil agus a athbhreithniú. Féadfaidh tuarascálacha den sórt sin a bheith mar chuid de bhreithniú an Choimisiúin um Chaighdeáin i dtaobh an bhfeidhmeoidh sé a chumhachtaí faoi Acht.
- Ní fhorálann Acht do shásra gearáin maidir le sárú féideartha ar Acht. Ní sholáthrófar toradh bhreithnithe an Choimisiúin um Chaighdeáin do thuairisceoirí faisnéise.
- I gcás ina bhfuil sárú déanta ag duine sonraithe de réir bhrí cuid 4 den Acht um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí 2001, féadfaidh duine gearán a chur faoi bhráid an Choimisiúin faoin Acht um Eitic in Oifigí Poiblí 1995 agus faoin Acht um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí 2001 agus déileálfar leo de réir phróiseas gearán an Choimisiúin um Chaighdeáin.

Caibidil 1: Iarrthóirí

Is iad seo a leanas na príomhcheisteanna ar chóir d'iarrthóirí a bheith ar an eolas fúthu chun a chinntiú go gcomhlíonfar ceanglais na reachtaíochta.

- 1.1. Gníomhaire toghcháin a cheapadh
- 1.2. Cuid de theorainn caiteachais iarrthóra a shannadh dá c(h)uid páirtí polaitíochta
- 1.3. Tabhartais
- 1.4. Cuntas tabhartais polaitiúil a oscailt agus a chothabháil
- 1.5. Síntiúis thoirmiscthe
- 1.6. Daoine a d'fhéadfadh caiteachas neamhúdairithe a thabhú
- 1.7. Na doiciméid reachtúla riachtanacha a thabhairt tar éis an toghcháin
- 1.8. Aisíocaíocht ar chaiteachais toghcháin a éileamh
- 1.9. Cionta agus pionóis

1.1 Gníomhaire toghcháin a cheapadh

- 1.1.1 Ceapfaidh gach iarrthóir gníomhaire toghcháin [Alt 28(2)(a)]. Is é an gníomhaire toghcháin, chun críocha an Achta seo, an duine a bheidh freagrach as cuntas a thabhairt ar chaiteachas ar fheachtas an iarrthóra. Ní gá gurb é an gníomhaire toghcháin a cheapfar faoin Acht seo an duine céanna a bheidh i láthair thar ceann an iarrthóra chun vótaí a chomhaireamh agus a ghníomhaíonn thar ceann an iarrthóra chun críocha sonracha eile atá leagtha amach in Acht Toghcháin 1992.
- 1.1.2 Féadfaidh iarrthóir gníomhú mar ghníomhaire toghcháin dá c(h)uid féin [Alt 28(2)(b)]. Mura gcuireann iarrthóir in iúl don Cheann Comhairimh gur ceapadh gníomhaire toghcháin faoin lá deireanach chun ainmniúcháin a fháil, measfar é/í a bheith ag gníomhú mar ghníomhaire toghcháin dá c(h)uid féin [Alt 28(3)(b)]. Ceanglófar ar iarrthóir a ghníomhaíonn mar ghníomhaire toghcháin dá c(h)uid féin forálacha an Achta a bhaineann le gníomhairí toghcháin a chomhlíonadh [Alt 28(2)(b)] (féach Caibidil 2).
- 1.1.3 Go hidéalach, ba cheart gníomhaire toghcháin an iarrthóra a cheapadh sula dtabhaítear aon chaiteachais toghcháin. Má thabhaítear caiteachais toghcháin sula gceapfar an gníomhaire toghcháin, ní mór don iarrthóir sonraí a thabhairt don ghníomhaire toghcháin faoi aon chostais den sórt sin mar aon le gach sonrasc/admháil ábhartha [Alt 31(8)]. Is cion é d'iarrthóir mainneachtain an ceanglas seo a chomhlíonadh [Alt 31(8A)].
- 1.1.4 Ba chóir d'iarrthóirí breithniú cúramach a dhéanamh ar cheapadh gníomhaire toghcháin. Ba chóir go mbeadh an gníomhaire toghcháin compordach le cuntais a choinneáil. Ní mór dó/di taifid chuí a choinneáil ar gach idirbheart a bhaineann le caiteachas ar fheachtas toghcháin an iarrthóra agus admhálacha, sonraisc nó dearbháin a choinneáil lena n-íniúchadh, agus lena dtaispeáint go poiblí, ag an gCoimisiún um Chaighdeáin.
- 1.1.5 Ní mór don iarrthóir ainm an ghníomhaire toghcháin agus seoladh oifig an ghníomhaire a chur in iúl i scríbhinn don Cheann Comhairimh don dáilcheantar. Ní mór é seo a dhéanamh tráth nach déanaí ná an lá deireanach chun ainmniúcháin a ghlacadh sa toghchán, 12 meán lae, 12 meán lae Dé hAoine 1 Bealtaine 2026 [Alt 28(2)(a)]. Níl aon fhoráil ar na páipéir ainmniúcháin don iarrthóir chun sonraí a thabhairt faoina ghníomhaire toghcháin. Tá foirm eisithe ag an gCoimisiún um Chaighdeáin do na Cinn Chomhairimh ar féidir le hiarrthóir í a úsáid chun sonraí a ghníomhaire toghcháin a thabhairt. Cuirfidh an Ceann Comhairimh ainm agus seoladh an ghníomhaire toghcháin a cheapfar in iúl don Choimisiún um Chaighdeáin. Tá sé an-tábhachtach go gcinnteoidh iarrthóirí gurb é an duine a chuirtear in iúl don Cheann Comhairimh an duine a bhfuil sé i gceist acu a bheith mar ghníomhaire toghcháin acu (i.e., an duine a bheidh freagrach as cuntas a thabhairt ar chaiteachas ar fheachtas an iarrthóra). Ní ghlacfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin le ráiteas ar chaiteachais toghcháin ach amháin ón duine a chuirfidh an Ceann Comhairimh in iúl dó mar ghníomhaire toghcháin an iarrthóra.
- 1.1.6 Is féidir le gníomhaire toghcháin iarrthóra údarú a thabhairt do dhaoine eile, lena n-áirítear an t-iarrthóir, costais a thabhu nó íocaíochtaí a dhéanamh i ndáil le feachtas an iarrthóra. Tá duine atá údaraithe ar an mbealach seo i dteideal costais a thabhu nó íocaíochtaí a dhéanamh ach amháin laistigh den teorainn shonrach airgeadais atá leagtha síos ag an ngníomhaire

toghcháin [A/t 31(5)]. Is iad gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta iarrthóra, gníomhair toghcháin an iarrthóra nó duine atá údaraithe ag gníomhaire toghcháin an iarrthóra an t-aon duine ar féidir leo costais a thabú nó íocaíochtaí a dhéanamh i ndáil le feachtas toghcháin an iarrthóra [A/t 31(4)]. Ní mór don ghníomhaire toghcháin cuntas a thabhairt ina dhiaidh sin i leith na gcostas nó na n-íocaíochtaí sin.

1.1.7 Féadfaidh iarrthóir, tráth ar bith, ceapachán gníomhaire toghcháin (lena n-áirítear a cheapachán féin mar ghníomhaire toghcháin) a chúlghairm [Alt 28 (4)(b)]. I gcás inar cúlghaireadh ceapachán gníomhaire toghcháin, is é an t-iarrthóir nach mór dó/di ainm agus seoladh an ghníomhaire toghcháin nua [Alt 28(5)(a)] a chur in iúl i scríbhinn don Cheann Comhairimh (lena n-áirítear sonraí an iarrthóra féin má tá sé ar intinn aige/aici gníomhú mar ghníomhaire toghcháin dá c(h)uid féin [Alt 28(6)(b)]).

Ní mór don Cheann Comhairimh ansin an Coimisiún um Chaighdeán a chur ar an eolas i scríbhinn maidir leis an athrú gníomhaire toghcháin agus a c(h)uid sonraí teagmhála.

Ní féidir leis an gCoimisiún um Chaighdeán glacadh le ráiteas maidir le caiteachais toghcháin (EES) mura bhfuil an gníomhaire toghcháin ar thug an Ceann Comhairimh fógra dó ag teacht le hainm an ghníomhaire toghcháin ar EES.

1.1.8 Féadfaidh an duine céanna gníomhú mar ghníomhaire toghcháin do níos mó ná iarrthóir amháin. I gcúinsí den sórt sin, tá an gníomhaire toghcháin freagrach ar leithligh as gach iarrthóir. Ní mór a bheith an-chúramach lena chinntiú go gcoimeádtar taifid agus cuntais ar leithligh do gach iarrthóir agus gur féidir costais a chionroinnt idir na hiarrthóirí éagsúla nuair is gá. Ní mór Ráitis ar Chaiteachais Toghcháin ar leithligh a chur isteach maidir le gach iarrthóir.

Féadfaidh iarrthóirí nach iarrthóirí páirtí iad dul ar aghaidh chuig Mír 1.3

1.2 Cuid de teorainn chaiteachais iarrthóra a shannadh dá c(h)uid páirtí polaitíochta

1.2.1 Má tá iarrthóir ag cur in aghaidh an toghcháin thar ceann páirtí polaitíochta, ní mór dó/di aontú i scríbhinn leis an bpáirtí maidir le méid teorainn chaiteachais an iarrthóra atá á sannadh ag an iarrthóir don pháirtí [Alt 32(1)(b)(i)]. Ní cheanglaítear ar an iarrthóir de réir dlí aon sannadh a dhéanamh don pháirtí. Más rud é, áfach, go ndéanann iarrthóir sannadh don pháirtí, laghdaítear teorainn chaiteachais gníomhaire toghcháin an iarrthóra féin den mhéid sin. Is féidir le gníomhaire náisiúnta pháirtí polaitíochta an iarrthóra, as an méid atá sannta ag an iarrthóir don pháirtí, caiteachais a thabhu nó íocaíochtaí a dhéanamh thar ceann an iarrthóra nó ar fheachtas náisiúnta an pháirtí [Alt 32(1)(b)(ii)]. Ní féidir, in imthosca ar bith, caiteachas iomlán ar iarrthóir a bheith níos mó ná an teorainn chaiteachais reachtúil don iarrthóir [Alt 32(1)(a)].

Seo a leanas sampla den chaoi a ríomhtar an teorainn chaiteachais tar éis don iarrthóir í a shannadh don pháirtí:

Teorainn Chaiteachais Reachtúil	€48,600	(Toghcheantar	4
shuíochán)			
An Méid a Shanntar do Pháirtí	€10,000		
Méid Is féidir le Gníomhaire Toghcháin a Chaitheamh		€38,600	

1.2.2 Ní shonraítear san Acht cathain ba cheart an sannadh comhaontaithe idir an t-iarrthóir agus an páirtí polaitíochta a dhéanamh. Ar an gcaoi chéanna, ní chuireann an tAcht bac ar ath-idirbheartaíocht a dhéanamh ar an sannadh comhaontaithe. Molann an Coimisiún um Chaighdeáin go láidir, áfach, gur cheart an sannadh comhaontaithe a thabhairt chun críche sula dtabhóidh gníomhaire toghcháin an iarrthóra nó gníomhaire náisiúnta an pháirtí aon chostais.

1.2.3 Foráiltear leis an Acht nach mór an méid a shanntar do pháirtí polaitíochta a chomhaontú i scríbhinn idir an t-iarrthóir agus an páirtí [Alt 32(1)(b)(i)]. Dá bhrí sin, ba cheart go luafaí go soiléir sa chomhaontú i scríbhinn an méid a shanntar don pháirtí agus ba cheart don iarrthóir agus d'oifigeach cuí an pháirtí é a shíniú. I gcás ina ndéantar sannacháin a ath-chaibidliú, ní mór comhaontú nua i scríbhinn a dhéanamh. Ba cheart cóip den chomhaontú i scríbhinn a thabhairt do ghníomhaire toghcháin an iarrthóra. Ceanglófar ar an ngníomhaire toghcháin cóip den chomhaontú i scríbhinn mar aon lena ráiteas caiteachais toghcháin [Alt 36(1)(c)] a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin.

1.3 Tabhartais

(a) Taifead a choinneáil ar thabhartais

1.3.1 Is é an t-iarrthóir a gceanglaítear air ceanglais an Achta a chomhlíonadh maidir le síntiúis a thaifeadadh agus a nochtadh. Tá sé tábhachtach, mar sin, go gcoimeádfadh iarrthóirí taifead ar shíntiúis a fuarthas i ndáil leis an toghchán chun ráiteas síntiús a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin tar éis an toghcháin (féach paragraf 1.7). Ba cheart go mbeadh ainm, tuairisc, saoránacht agus seoladh poist an deontóra ar eolas ag iarrthóirí, an dáta a fuarthas an tabhartas, cibé acu ar iarradh an tabhartas (agus, má iarr, ainm agus seoladh an duine a d'iarr é) agus cibé ar eisíodh admháil i leith an tabhartais (agus, má tá, dáta na fála agus ainm an eisitheora admhála) [Alt 24(2)(a)].

1.3.2 Tá an t-iarrthóir freagrach freisin as a chinntiú nach dtoirmiscear síntiúis a nglacann sé/sí leo faoin Acht (féach paragraf 1.5). Tá tábhacht ar leith ag baint leis seo nuair a fhaightear síntiúis ar líne. Sa chás go bhfuil iarrthóir ag glacadh le síntiúis trí shuíomh gréasáin, ní mór dó/di a bheith in ann foinse an tabhartais a aithint i gceart agus a chinntiú nach bhfuil cosc ar an tabhartas. Tá sé tábhachtach freisin chun críocha noхта agus chun cloí leis an teorainn ghlactha uasta go bhfuil córas i bhfeidhm ag an iarrthóir a dhéanfaidh comhiomlánú ar gach tabhartas ón deontóir céanna, cibé acu a fhaightear ar líne é (le cárta creidmheasa, cárta dochair srl.) agus/nó ar mhodh eile.

1.3.3 Molann an Coimisiún um Chaighdeáin, má tá seirbhís slumhaoinithe á húsáid ag iarrthóir, gur cheart dóibh a chur in iúl go soiléir do dheontóirí nach gceadaítear glacadh le síntiúis thoirmisceithe. Féadfaidh an t-iarrthóir iarracht a dhéanamh oibriú leis an tseirbhís chun bearta a chur i bhfeidhm chun tacú leis seo.

(b) Céard is tabhartas ann?

1.3.4 Folaíonn síntiús mar a shainmhínítear san Acht [Alt 22(2)(a)] aon ranníocaíocht a thugann aon duine laistigh nó lasmuigh den Stát chun críocha polaitiúla ag aon duine (lena n-áirítear

fochuideachta a bhfuil oifig aici lasmuigh den Stát), d'aon chomhalta de cheachtar Teach den Oireachtas; Méara Luimnigh; comhalta de Pharlaimint na hEorpa; iarrthóir i dtoghchán Dála, Seanaid, Méarachta Luimnigh, na hEorpa nó na hUachtaránachta; gníomhaire toghcháin uachtaránachta; tríú páirtí; páirtí polaitíochta nó fo-aonad de chuid páirtí polaitíochta (m.sh. gach brainse, aonad cuntasaíochta, cumann, Comhairle Dála Ceantair nó aon fho-aonad eile de chuid páirtí, srl.), agus folaíonn sé gach ceann nó aon cheann díobh seo a leanas, eadhon:

:

- tabhartas airgid;
- tabhartas maoiné nó earraí, m.sh. tabhartas comhchineáil;
- saorúsáid maoiné nó earraí gan íocaíocht in airgead nó i gcomhchineáil;
- soláthar saor in aisce seirbhísí gan íocaíocht in airgead nó comhchineáil;
- an difríocht idir an gnáthphraghas tráchtála agus an praghas (níos ísle) a ghearrtar ar cheannach, ar fháil nó ar úsáid maoiné nó earraí, nó soláthar aon seirbhíse, i gcás inar lú an praghas, an táille nó an chomáin eile ná an gnáthphraghas tráchtála (d'fhéadfadh iasacht arna soláthar ag tríú páirtí nó ag institiúid airgeadais a bheith san áireamh anseo ar théarmaí agus coinníollacha atá níos fabhraí ná an praghas a sholáthraíonn institiúid airgeadais do dhaoine aonair eile i ngnáthchúrsa gnó);
- ranníocaíocht a dhéanann duine le hócáid tiomsaithe airgid a eagraítear chun cistí a chruinniú d'iarrthóir nó do pháirtí polaitíochta. Is é an tabhartas an glanbhrabús ón ócáid. Meastar síntiúis a bheith faighte ar dháta an tiomsaitheora ciste iarbhair (agus ní nuair a fhaightear iad iarbhair). Tá míniú mionsonraithe air sin i gCaibidil 3;
- íocaíocht ag an duine thar a gceann féin, nó thar ceann duine amháin eile nó níos mó, táille nó síntiús le haghaidh comhaltais nó comhaltais leanúnaigh de pháirtí polaitíochta (áirítear i dtáillí ballraíochta aon táillí ballraíochta/tobhaigh/síntiúis a íoctar le haon fho-aonad de chuid páirtí polaitíochta agus ba cheart cuntas a thabhairt orthu agus síntiúis á gcomhiomlánú);

1.3.5 Is éard atá i gceist le tabhartais nó tabhartais chomhchineáil barúlacha ná nuair a íocann duine/eagraíocht as obair/speansais óna hacmhainní féin (i.e. ní cistí páirtí). Meastar gur tabhartas é seo de luach barúlach/costas na hoibre/na gcostas. Déanfar síntiúis chomhchineáil nó síntiúis bharúlacha a luacháil ar an ngnáthphraghas tráchtála a ghearrtar as an maoiné nó na hearraí a cheannach, a úsáid nó a fháil nó as aon seirbhís a bhronntar a sholáthar.

1.3.6 Aon tabhartas a thabharfar d'iarrthóir i dtoghchán Dála trí idirghabhálaí, gníomhaire nó duine eile atá ag gníomhú thar ceann an iarrthóra, measfar gur tabhartas é a tugadh don iarrthóir go díreach, mura gcuirtear an tabhartas ar aghaidh chuig an bpáirtí polaitíochta ar comhalta de é/í agus go bhfaighidh an t-iarrthóir admháil i scríbhinn, sa chás sin meastar gur tabhartas don pháirtí polaitíochta an tabhartas [Alt 22(2)(c)(ii)].

1.3.7 Má thugann an duine céanna níos mó ná síntiús amháin do Chomhalta, d'iarrthóir, d'fho-aonad nó do pháirtí polaitíochta, ní mór luachanna na dtabhartas a chomhiomlánú agus caitheamh leo mar thabhartas aonair chun críche teorainneacha nochta agus na teorainneacha uasta a bhaineann le tabhartais a urramú [Alt 22(2)(d)]

1.3.8 Má thugann níos mó ná duine amháin den teaghlach céanna, nó grúpa eile, síntiúis don Chomhalta céanna, don iarrthóir agus/nó don ghníomhaire toghcháin céanna, don fho-aonad nó don pháirtí polaitíochta céanna, lena n-áirítear i gcás ina ndéantar síntiúis airgid ó chomhchuntas in institiúid airgeadais, ní mór a bheith soiléir gur síntiúis ar leithligh iad sin ó gach duine de na daoine aonair/páirtí lena mbaineann. Seachas sin, ní mór luachanna na dtabhartas a chomhiomlánú agus a láimhseáil mar thabhartas aonair chun críocha nochta agus chun an teorainn uasta a bhaineann le glacadh le tabhartais a urramú.

Ar an gcaoi chéanna, má thugann cuideachta agus aon duine dá stiúirthóirí síntiús don Chomhalta céanna, don iarrthóir nó don ghníomhaire toghcháin Dála céanna, don fho-aonad nó don pháirtí polaitíochta céanna, ní mór a bheith soiléir gur síntiúis ar leithligh iad seo. In imthosca den sórt sin, féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeán faisnéis a iarraidh chun a fhíorú gur ó eintitis dhlíthiúla ar leithligh a thagann na tabhartais. I ngach cás, ní mór don ghníomhaire toghcháin agus/nó don iarrthóir, don fho-aonad nó don pháirtí polaitíochta cibé fiosruithe is gá a dhéanamh chun a bheith sásta maidir leis an bpost maidir leis an síntiús. [Alt 22(2)(d)]

Tá sonraí maidir le tabhartais thoirmiscithe ag alt 1.5.

1.3.9 Is féidir le "duine" [Alt 2(1)] a bheith:

- duine aonair;
- comhlacht corpraithe (m.sh., cuideachta phoiblí nó phríobháideach) agus aon fhochuideachta dá chuid. Sa chás go bhfaightear tabhartais ó chuideachtaí comhlachaithe, ba cheart don iarrthóir fiosrú a dhéanamh ó na deontóirí an fochuideachta de chuid na gcuideachtaí eile é ceann amháin nó ceann eile de na cuideachtaí;
- comhlacht neamhchorpraithe daoine, m.sh., páirtí polaitíochta, comhpháirtíocht, cumann cónaitheoirí, brúghrúpa.

Sainmhínítear "deontóir corparáideach" [Alt 22(2)(aa)] mar a chuimsíonn:

- comhlacht corpraithe;
- comhlacht neamhchorpraithe daoine; nó
- iontaobhas a dhéanann tabhartas. Meastar gur aon duine amháin comhlacht corpraithe agus aon fochuideachta dá chuid.

1.3.10 Ní mór síntiúis ar mó ná €600 iad síntiúis ar mó a luach, nó tabhartais ón duine céanna a bhfuil luach comhiomlán níos mó ná **€600** acu, a nochtadh [Alt 24(4)]. Sa chás go dtugann an duine céanna níos mó ná síntiús amháin d'iarrthóir i ndáil leis an toghchán, ní mór luachanna na síntiús a chomhiomlánú agus caitheamh leo mar thabhartas aonair chun críocha nochta [Alt 22(2)(d)].

1.3.11 Áirítear le síntiús d'iarrthóir freisin airgead a thugann a pháirtí polaitíochta d'iarrthóir [Alt 22(2)(b)(vi)].

1.3.12 Sa chás go dtabhaíonn duine aonair nó comhlacht seachas páirtí polaitíochta mar a shainmhínítear san Acht caiteachais thar ceann iarrthóra agus go n-íocann an duine aonair/comhlacht na caiteachais, féadfar na costais a mheas mar thabhartas don iarrthóir.

(c) Cad nach tabhartas é?

1.3.13 I measc na míreanna nach meastar gur síntiúis d'iarrthóir iad tá [Alt 22(2)(b)]:

- seirbhís poist saor in aisce a sholáthraíonn An Post d'iarrthóirí [Alt 22(2)(b)(i)];
- aon íocaíocht, seirbhís nó saoráid a sholáthraítear don iarrthóir as cistí poiblí nó as airgead arna sholáthar ag institiúid de chuid na gComhphobal Eorpach nó ag eagraíocht idir-rialtasach eile ar páirtí ann an Stát, de bhun reachtaíochta sonraithe, de bhua an t-iarrthóir a bheith:
  - ionadaí i bParlaimint na hEorpa;
  - comhalta de Dháil Éireann nó de Sheanad Éireann;
  - sealbhóir oifige nó poist cháilithigh;
  - sealbhóir oifige toghaí nó oifige poiblí eile; nó
  - comhalta de chomhlacht, toscaire chuig comhlacht, nó ionadaí i gcomhlacht arna bhunú le comhaontú nó comhshocraíocht, nó faoi chomhaontú nó comhshocraíocht, ar páirtí ann an Stát; (Alt 22(2)(b)(ii))

Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach bhfuil feidhm ag an bhforáil seo ach amháin sa chás go bhfuil an t-iarrthóir, de bhua a phoist nó a hoifige, i dteideal na seirbhísí/saoráidí a chuirtear ar fáil as cistí poiblí a úsáid. Meabhraítear do shealbhóirí oifige tofa/poiblí go gcuirtear áiseanna a chuirtear ar fáil dóibh m.sh. clúdaigh réamhíochta, stáiseanóireacht, cóiríocht oifige, teileafóin, srl. ar fáil dá n-úsáid féin amháin chun críocha ionadaíochta. Ní mór cuntas a thabhairt ar aon úsáid chun críocha toghcháin de réir Chaibidil 3 de na treoirlínte seo.

- seirbhís saor in aisce arna soláthar ag duine aonair, lena n-áirítear úsáid mhótarfeithicil na pearsan aonair, teileafón príobháideach, srl., i gcás nach cuid d'obair nó de ghnó na pearsan aonair an tseirbhís a sholáthraítear agus ar choinníoll nach n-íocann aon duine eile an duine aonair, go díreach nó go hindíreach, as an tseirbhís sin nó chun soláthar na seirbhíse a éascú [Alt 22(2)(b)(iii)(I)].
  - Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara go mbaineann an tagairt san fhoráil áirithe seo den Acht [Alt 22(2)(b)(iii)(I)] go sonrach le duine aonair agus le húsáid mótarfeithicil (uatha) duine aonair. Má sholáthraíonn duine aonair níos mó ná feithicil amháin, féadfar féachaint ar na feithicilí breise mar thabhartais agus mar chaiteachais toghcháin. Má sholáthraítear feithicil atá faoi úinéireacht cuideachta, comhpháirtíochta, gnó srl., d'iarrthóir, ní mheastar gur seirbhís saor in aisce í a sholáthraíonn duine aonair. I gcúinsí den

sórt sin, meastar gur tabhartas agus mar chaiteachais toghcháin araon úsáid na feithicle. Ní mór an costas tráchtála a bhaineann le feithicil chomhchosúil a fhrúiliú ar feadh tréimhse comhchosúil a fhionnadh chun a luach mar thabhartas a nochtadh agus chun a húsáid a nochtadh le linn na tréimhse toghcháin, mar chaiteachais toghcháin [Alt 22(2)(b)(iii)(I)];

- seirbhís arna soláthar i dtoghchán ag fostaí de chuid páirtí polaitíochta, (seachas duine aonair i bhfostaíocht fo-eagraíochta de chuid an pháirtí sin a bhfuil oifig aige lasmuigh den Stát), lena n-áirítear mótarfheithicil na pearsan aonair a úsáid, i gcás ina n-íoctar luach saothair an fhostaí as acmhainní páirtí nó as cistí poiblí agus i gcás nach bhfuil aon luaíocht nó sochar comhchineáil á fháil ag an bhfostaí seachas a ghnáth-luach saothair (lena n-áirítear aisíoc costas) don tseirbhís sin [Alt 22(2)(b)(iii)(II)];
- gnáthchlúdach meán agus craoladh a tharchur ar an raidió nó ar an teilifís thar ceann an iarrthóra [Alt 22(2)(b)(iv) &(v)]; [Ní chlúdaíonn sé seo aon chostais léiriúcháin, nó costais eile a bhaineann le craoladh den sórt sin.];
- caiteachais arna dtabhú nó íocaíochtaí arna ndéanamh ag páirtí polaitíochta thar ceann comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas nó ionadaí i bParlaimint na hEorpa, seachas tabhartais airgid [Alt 22(2)(b)(vi)];
- caiteachais toghcháin arna dtabhú ag páirtí polaitíochta thar ceann iarrthóra arna bhfíordheimhniú ag an bpáirtí polaitíochta i dtoghchán Dála nó Eorpach nó cistí arna soláthar don iarrthóir sin ag an bpáirtí polaitíochta i ndáil leis na caiteachais sin [Alt 22(2)(b)(viii)], nó
- aon íocaíocht, ranníocaíocht nó soláthar earraí nó seirbhísí (gan íocaíocht nó comaoin eile nó ar phraghas is lú ná an praghas tráchtála) a thabharfaidh duine lasmuigh den Stát do pháirtí polaitíochta agus a nglacann an páirtí polaitíochta sin leis de réir dhlíthe an stáit ina nglactar leis agus, i gcás inar íocaíocht nó ranníoc airgeadaíochta é, a choimeád nó a choinneáil i gciste ainmnithe ar leithligh [Alt 22(2)(b)(ix)].

Ciallaíonn sé seo, i gcás ina dtugtar tabhartas do pháirtí polaitíochta atá cláraithe i bPoblacht na hÉireann ach go dtugtar an tabhartas don pháirtí lasmuigh den Stát lena úsáid lasmuigh den Stát agus go nglacann an páirtí polaitíochta sin leis de réir dhlíthe an stáit ina nglactar leis agus, i gcás gur íocaíocht nó ranníoc airgeadaíochta é, go gcoimeádtar nó go gcoinnítear é i gciste ainmnithe ar leithligh, ní mheastar gur tabhartas é chun críocha an Achta. Ní cheanglaítear síntiúis den sórt sin a nochtadh agus níl siad faoi réir na dtoirmeasc a ghabhann le cineálacha áirithe síntiúis faoin Acht.

- Seirbhísí cuntasóra, nó duine eile, atá fostaithe chun na críche sonracha chun cabhrú le comhlíonadh cheanglais na reachtaíochta;
- seirbhísí oifigeach pearsanála ar an lá vótaíochta.

(d) Caiteachais arna dtabhú ag eagraíocht nó comhlacht (seachas páirtí polaitíochta cláraithe)

1.3.14 Mar a luaitear i mír 1.3.13 thuas, ní fhéachtar ar chostais arna dtabhú ag páirtí polaitíochta thar ceann iarrthóra mar thabhartas don iarrthóir [Alt 22(2)(b)(vi)]. Sainmhínítear páirtí polaitíochta san Acht mar pháirtí atá cláraithe i gClár na bPáirtithe Polaitíochta (de réir alt 25 den Acht Toghcháin 1992) mar pháirtí a eagraítear chun dul san iomaíocht i dtoghchán Dála nó Eorpach nó sa dá thoghchán sin. Mura bhfuil eagraíocht cláraithe i gClár na bPáirtithe Polaitíochta mar pháirtí atá eagraithe chun dul san iomaíocht i dtoghchán Dála nó Eorpach, ní mheastar gur páirtí polaitíochta í chun críocha an Achta. Maidir leis sin, dá bhrí sin, meastar gur síntiúis don iarrthóir iad na speansais a thabhaíonn "tríú páirtithe" d'iarrthóir agus tá siad faoi réir teorainneacha nochta agus faoi réir na rialacha maidir le síntiúis thoirmiscthe (féach paragraf 1.5 thíos.)

(e) Iasachtaí d'iarrthóirí

1.3.15 Sa chás go gcuireann institiúid airgeadais iasacht ar fáil d'iarrthóir, agus go bhfuil feidhm ag na gnáthrialacha a ghabhann leis na hiasachtaí sin, ní mheastar gur tabhartas don iarrthóir an iasacht. Sa chás, áfach, go gcuireann institiúid airgeadais iasacht ar fáil d'iarrthóir in imthosca inar lú an t-ús a gearradh ná an ráta is ísle atá ar fáil ón institiúid airgeadais an tráth sin nó nach n-aisíoctar an iasacht de réir na dtéarmaí agus na gcoinníollacha faoinar eisíodh an iasacht nó nach n-aisíoctar í ach go páirteach, féadfar an sochar don iarrthóir a mheas mar thabhartas agus d'fhéadfadh sé a bheith faoi réir an nochta agus na dteorainneacha uasta a bhaineann le glacadh le síntiúis.

1.3.16 I gcás ina dtugann duine aonair nó comhlacht, ar institiúid airgeadais é nó nach ea, iasacht d'iarrthóir, ní mór a bheith soiléir gur iasacht bona fide í an iasacht a thairgtear. Maidir leis sin, bheadh feidhm ag an méid seo a leanas:

- Mar aon le hiasacht ó institiúid airgeadais, ní mór na téarmaí agus na coinníollacha a bhaineann leis an iasacht agus a haisíocaíocht a lua go soiléir i scríbhinn.
- Tá ús inmhuirir ar an iasacht ag ráta (cibé acu seasta nó athraitheach) a léiríonn an t-ús a ghearrann institiúidí airgeadais ar iasachtaí de mhéid agus d'fhad comhchosúil. Sa chás go bhfuil an t-ús a ghearrtar níos lú ná an ráta is ísle atá ar fáil ó institiúid airgeadais ag an am sin, meastar gur tabhartas don iarrthóir an sochar a fhabhraíonn ón difríocht sna rátaí.
- féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin a cheangal go bhfeicfear na téarmaí agus na coinníollacha, lena n-áirítear an muirear úis, a bhaineann leis an iasacht agus féadfaidh sé deimhniú a éileamh go bhfuil an iasacht aisíoctha de réir na dtéarmaí agus na gcoinníollacha seo. Mura n-aisíoctar an iasacht de réir na dtéarmaí agus na gcoinníollacha, nó mura n-aisíoctar í ach go páirteach, féadfar sochar na neamh-aisíocaíochta sin a mheas mar thabhartas don iarrthóir.

(f) Cros-stocaireacht

1.3.17 Áirítear le síntiús d'iarrthóir freisin cás ina n-áiríonn iarrthóir eile ("maité reatha" nó eile) ina (h)ábhar toghcháin formhuiniú a thugann tacaíocht don iarrthóir. Féachtar ar luach na tagartha don iarrthóir in ábhar toghcháin an iarrthóra eile mar thabhartas don iarrthóir [Féach mír 2.2.7 maidir le cros-stocaireacht].

1.4 Cuntas tabhartais polaitiúil a oscailt agus a chothabháil

1.4.1 Má fhaigheann iarrthóir, in aon bhliain féilire ar leith, tabhartas airgeadaíochta, ar mó a luach ná €100, ní mór dó/di cuntas síntiús polaitíochta a oscailt agus a chothabháil in institiúid airgeadais sa Stát [Alt 23B(1)]. Ní mór don iarrthóir an tabhartas sin agus aon síntiús airgid bhreise, cibé luach, a fhaigheann sé/sí a thaisceadh chuig an gcuntas sin. Ba chóir go mbeadh an cuntas ar leithligh ó aon chuntas pearsanta eile atá i seilbh an iarrthóra. Ba cheart go mbeadh an cuntas in ainm an iarrthóra agus ba cheart dó/di a bheith ina shínitheoir údaraithe ar an gcuntas. Ní mór an t-airgead go léir a tharraingítear siar ón gcuntas a úsáid chun críocha polaitiúla [Alt 23B(4)(b)].

1.4.2 Má tá cuntas síntiús polaitiúil á oibriú ag iarrthóir cheana féin, níor cheart dó/di cuntas síntiús polaitiúil ar leith a oscailt go sonrath don toghchán. Ba cheart don iarrthóir a chinntiú, ina ionad sin, go dtaiscfear gach síntiús airgid, cibé luach, a fhaightear i ndáil leis an toghchán chuig a chuntas síntiús polaitiúil reatha. Más mian leis an iarrthóir "cuntas toghcháin" ar leith a oscailt, féadfaidh sé/sí airgead a aistriú óna chuntas síntiús polaitiúil chuig an gcuntas toghcháin. D'fhéadfaí a mheas gur úsáideadh airgead a aistríodh chuig cuntas toghcháin chun críocha toghcháin.

1.4.3 Ba chóir a thabhairt faoi deara go mbeidh ceanglas leanúnach ar iarrthóir a thoghfáir a c(h)uid cuntas síntiús polaitíochta a choinneáil agus go mbeidh air/uirthi, ar bhonn bliantúil, doiciméid a bhaineann leis an gcuntas a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeán.

1.4.4 Molann an Coimisiún um Chaighdeán, nuair is féidir, gur chóir duit taifead a fháil agus a choinneáil d'ainmneacha agus seoltaí na ndéontóirí go léir fiú nuair nach mó an tabhartas ná €100, beag beann ar luach an tabhartais a tugadh. Cabhróidh sé seo leat cloí leis an teorainn síntiús ó dheontóir aonair de thabhartais chomhiomlána nach mó ná €1,000 i mbliain féilire.

Déanann an Coimisiún um Chaighdeán athbhreithniú ar cháipéisíocht reachtúil a chuirtear faoina bhráid agus déanfaidh sé fiosruithe maidir le ráitis a fhaightear má theastaíonn soiléiriú.

1.5 Síntiús thoirmiscthe

Áirítear sa rannán seo faisnéis faoi shíntiús a bhfuil cosc ar ghlacadh leo faoi na hAchtanna. Aon duine a fhaigheann agus nach dtugann aghaidh ar thabhartas toirmiscthe a fháil ar an modh a shonraítear sna treoirlínte seo agus san Acht, beidh sé nó sí ciontach i gcion. Chun tuilleadh faisnéise a fháil faoi chionta, féach rannán 1.9 thíos.

(a) Tabhartais anaithnid

1.5.1 Toirmisctear glacadh le tabhartas anaithnid ar mó a luach €100 [Alt 23(1)].

Tá síntiús gan ainm mura bhfuil ainm agus seoladh an deontóra ar eolas ag iarrthóir. Sa chás go ndéanann Idirghabhálaí tabhartas, teastaíonn ainm agus seoladh an deontóra bhunaidh [Alt 23AB(ii)]. Tá an dualgas ar an bhfaighteoir a chinntiú go bhfuil ainm agus seoladh an deontóra ar eolas. Má fhaigheann iarrthóir tabhartas toirmiscthe anaithnid, ní mór don iarrthóir fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin laistigh de cheithre lá dhéag tar éis é a fháil. Ní mór don iarrthóir an tabhartas nó a luach a tharchur chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin [Alt 23(2)].

(b) Tabhartais airgid os cionn €200

1.5.2 Toirmisctear glacadh le tabhartas airgid ar mó a luach ná €200 [Alt 23A(1)(c)(iii)].

1.5.3 Má fhaightear tabhartas airgid a sháraíonn an méid sin, ní mór d'fhaighteoir an tabhartais, laistigh de 14 lá ón tabhartas a fháil, an tabhartas a thabhairt ar ais don deontóir (nó an chuid de a sháraíonn an teorainn) agus taifead i scríbhinn a choinneáil ar an tuairisceán le tabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin, más gá;

nó,

ní mór don fhaighteoir, laistigh de cheithre lá dhéag tar éis é a fháil, fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin maidir leis an tabhartas a fháil agus an tabhartas (nó an méid thar an teorainn) a tharchur chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin [Alt 23A(5)].

(c) Tabhartais ó dheontóir corparáideach neamhchláraithe os cionn €200

1.5.4 Toirmisctear glacadh le tabhartas ar mó a luach ná €200 ó dheontóir corparáideach [Alt 23AA(1)(c)] **mura** rud é go

- bhfuil an deontóir corparáideach cláraithe i gClár na nDeontóirí Corparáideacha arna chothabháil ag an gCoimisiún [Alt 23AA(1)(i)] **agus**
- go ndéantar ráiteas thar ceann an deontóra chorparáidigh (agus go dtugtar an tabhartas don deontóir) lena ndeimhnítear gur cheadaigh an deontóir corparáideach an tabhartas a thabhairt [Alt 23AA(1)(ii)].

Ní mór dearbhú reachtúil a bheith ag gabháil leis an ráiteas go bhfuil an ráiteas ceart, de réir mar is fearr is eol don duine lena mbaineann agus mar a chreideann sé nó sí, i ngach ponc ábhartha agus go bhfuil gach gníomh réasúnach déanta ag an duine chun é/i féin a shásamh maidir le cruinneas an ráitis [Alt 23AA(2)].

1.5.5 Má fhaightear tabhartas ó dheontóir corparáideach neamhchláraithe, ní mór d'fhaighteoir an tabhartais, laistigh de 14 lá ón tabhartas a fháil, an tabhartas a thabhairt ar ais don deontóir, nó, más tabhartas airgid é, an méid thar an teorainn, agus taifead i scríbhinn a choinneáil den tuairisceán le tabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin, más gá;

nó,

ní mór don fhaighteoir, laistigh de cheithre lá dhéag tar éis é a fháil, fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin maidir leis an tabhartas a fháil agus an tabhartas a íoc, nó, más tabhartas airgid é, an méid thar an teorainn, chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin [Alt 23AA(6)].

(d) Tabhartais ó áiteanna lasmuigh d'Éirinn

1.5.6 Ní ceadmhach d'iarrthóir glacadh le síntiús ar cibé luach é, arna thabhairt ag duine aonair (seachas saoránach Éireannach) a chónaíonn lasmuigh d'oileán na hÉireann nó ag comhlacht corpraithe nó neamhchorpraithe daoine nach gcoimeádann oifig in oileán na hÉireann óna dtreoraítear ceann amháin nó níos mó dá phríomhghníomhaíochtaí a chur i gcrích [Alt 23A(2)].

Tá an dualgas ar fhaighteoir an tabhartais a shásamh dó/di féin go bhfuil an tabhartas inghlactha.

1.5.7 Ní mór don iarrthóir síntiús toirmisceithe ó áiteanna lasmuigh d'Éirinn a chur in iúl don Choimisiún um Chaighdeáin agus é a chur ar aghaidh chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin laistigh de 14 lá tar éis é a fháil.

Mar mhalairt air sin, féadfaidh an t-iarrthóir an tabhartas a thabhairt ar ais don deontóir [Alt 23A(5)]. Má thugtar an tabhartas ar ais, ní mór don iarrthóir taifead i scríbhinn den tuairisceán sin a choinneáil le tabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin, más gá.

(e) Tabhartais de bhreis ar an teorainn fhorordaithe

1.5.8 Is é €1,000 luach uasta na síntiús/na síntiús a fhéadfaidh iarrthóir a ghlacadh ó dhuine ar leith i mbliain féilire ar leith, go díreach nó trí idirghabhálaí [Alt 23A(1)(i)].

Sa chás go dtugann duine níos mó ná síntiús amháin d'iarrthóir i mbliain ar leith, ní mór luachanna na dtabhartas a chomhiomlánú chun an teorainn uasta a urramú [Alt 23A(3)].

1.5.9 Ní bhaineann an uasteorainn €1,000 le hoifig toghcheantair a sholáthraíonn duine don iarrthóir nó, má sholáthraítear níos mó ná oifig amháin den sórt sin, maidir le cibé ceann de na hoifigí a ainmneoidh an t-iarrthóir i scríbhinn [Alt 23A(4)].

Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara, cé go mb'fhéidir nach mbaineann an teorainn uasta le tabhartas oifige toghcheantair, ní mór síntiús den sórt sin a nochtadh má sháraíonn an luach €600 [Alt 24(4)].

1.5.10 Tá feidhm ag an teorainn uasta, áfach, maidir le síntiúis airgid a fhaigheann iarrthóir óna pháirtí polaitíochta [Alt 22(2)(b)(vi)].

Ní mór síntiúis airgid ó aon bhrainse den pháirtí (lena n-áirítear ceanncheathrú páirtí) a chomhiomlánú chun an teorainn uasta a urramú agus ní mór caitheamh leo mar thabhartas aonair ón bpáirtí [Alt 22(2)(c) agus 22(2)(d)(ii)].

1.5.11 Sa chás go bhfaightear tabhartas agus go dtoirmiscear é toisc go bhfuil a luach os cionn na teorainn, ní mór don iarrthóir fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin laistigh de 14

lá tar éis dó an tabhartas, nó an méid thar an teorainn, a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin [Alt 23A(5)(b)].

Mar mhalairt air sin, féadfaidh an t-iarrthóir an tabhartas, nó an méid thar an teorainn, a thabhairt ar ais don deontóir agus taifead i scríbhinn den tuairisceán sin a choinneáil le tabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin, más gá [Alt 23A(5)(a)].

(f) Tabhartais i bhfoirm criptea-airgeadra

1.5.12 Toirmisctear ar iarrthóir glacadh le tabhartas i bhfoirm criptea-airgeadra, a shainmhínítear mar aon chineál airgeadra dhigitigh nach bhfuil rialaithe, agus a n-úsáidtear teicnící criptithe ina leith chun giniúint aonad airgeadra a rialáil agus aistriú airgid a fhíorú." Sa chás go bhfaightear tabhartas den sórt sin, ní mór don iarrthóir é a chur in iúl don Choimisiún um Chaighdeáin agus é a chur ar aghaidh chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin laistigh de 14 lá tar éis é a fháil. Mar mhalairt air sin, féadfaidh an t-iarrthóir an tabhartas a thabhairt ar ais don deontóir [Alt 23A(5)]. Má thugtar an tabhartas ar ais, ní mór don iarrthóir taifead i scríbhinn den tuairisceán sin a choinneáil chun é a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin, más gá.

(g) Tabhartais thoirmiscthe eile

1.5.13 Toirmisctear ar iarrthóir glacadh le tabhartas más eol dó nó di, nó má tá cúis aige nó aici lena chreidiúint, nach bhfuil sé i gceist ag an duine a thugann an tabhartas a c(h)uid oibleagáidí faoin Acht a chomhlíonadh.

Foráiltear le hAlt 24(1A) den Acht go gceanglaítear ar dheontóirí aonair a thugann síntiúis a bhfuil luach iomlán os cionn €1,500 acu in aon bhliain féilire do bheirt bhall nó níos mó den pháirtí polaitíochta céanna (nó do pháirtí polaitíochta agus duine amháin nó níos mó dá chomhaltaí), ráiteas síntiús agus dearbhú reachtúil a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin ina nochtar sonraí na síntiús. Mura bhfuil sé i gceist ag an deontóir atá i gceist an ceanglas seo a chomhlíonadh, agus má tá iarrthóir ar an eolas faoi sin, tá cosc ar an iarrthóir glacadh le síntiús ón deontóir [Alt 24A(2)]

1.5.14 Má fhaigheann iarrthóir tabhartas toirmiscthe den sórt sin, ní mór don iarrthóir fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin laistigh de 14 lá tar éis é a fháil agus ainm agus seoladh an deontóra. Ní mór don iarrthóir an tabhartas nó a luach a tharchur chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin [Alt 24A(3)].

1.6 Daoine a thabhaíonn caiteachas neamhúdaraithe chun iarrthóirí a chur chun cinn/cur ina gcoinne sa toghchán

1.6.1 Is cion é d'iarrthóir, nó d'aon duine eile, lena n-áirítear, mar shampla, brainse áitiúil de pháirtí polaitíochta, costais a thabhu nó íocaíochtaí a dhéanamh i ndáil le feachtas iarrthóra mura bhfuil sé sin údaraithe ag gníomhaire toghcháin an iarrthóra nó ag gníomhaire náisiúnta

pháirtí polaitíochta an iarrthóra. Áirítear leis seo glacadh le síntiús d'ábhar toghcháin nó seirbhís, m.sh., bileoga nó fógraíocht, saor in aisce nó faoi bhun praghas tráchtála.

1.6.2 Ní fhéadfar fógraí nó fógráin i nuachtáin, in irisí nó i bhfoilseacháin thréimhsiúla eile a chuireann leasanna páirtí polaitíochta nó iarrthóra chun cinn nó a chuireann i gcoinne leasanna páirtí polaitíochta nó iarrthóra a chur ach amháin má iarrann iarrthóir, gníomhaire toghcháin iarrthóra, gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta nó duine atá údaraithe i scríbhinn ag an iarrthóir nó ag ceachtar gníomhaire [Alt 31(10)].

1.6.3 Féadfaidh "tríú páirtithe" nó "daoine eile" fógraí nó fógráin a chur i nuachtáin, in irisí nó i bhfoilseacháin thréimhsiúla má thugann siad Deimhniú Údarúcháin ón gCoimisiún um Chaighdeáin ar aird don fhoilsitheoir lena ndeimhnítear gur chomhlíon siad a n-oibleagáidí dlíthiúla [Alt 31(10)]. Eisíonn an Coimisiún um Chaighdeáin an Deimhniú seo nuair a fhaightear an fhaisnéis ábhartha ar fad ón tríú páirtí/duine eile. Tabharfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin fógra d'fhoilsitheoirí faoi cheanglais an Achta ina leith seo.

1.6.4 Moltar do gach iarrthóir a bheith ar an eolas faoi aon chaiteachas den sórt sin a bheith á thabhu thar a cheann nó thar a ceann ag stiúrthóirí toghchán nó ag daoine eile. Má thagann iarrthóir ar an eolas go bhfuil duine, seachas a ghníomhaire toghcháin nó gníomhaire náisiúnta an pháirtí polaitíochta, ag tabhu costas thar a c(h)eann sa toghchán, ba cheart don iarrthóir a chinntiú go bhfuil sé sin údaraithe ag ceachtar gníomhaire den sórt sin. Mura bhfuil sé údaraithe, bheadh cion á dhéanamh ag an duine a thabhaíonn na caiteachais mura rud é gur eisigh an Coimisiún um Chaighdeáin deimhniú chun na caiteachais a thabhu chuig an duine. Más gá, ba cheart don iarrthóir an t-ábhar a chur faoi bhráid an Choimisiúin um Chaighdeáin agus déanfar gníomh cuí.

1.7 Na doiciméid reachtúla riachtanacha a thabhairt tar éis an toghcháin

(a) Iarrthóirí nár éirigh leo

1.7.1 Mura n-éiríonn le hiarrthóir sa toghchán, ní mór dó/di, laistigh de 56 lá tar éis lá na vótála (faoin Aoine 17 Iúil 2026), ráiteas síntiús agus dearbhú reachtúil a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin. Is ceanglas reachtúil é seo agus ní mór é a sheoladh ar ais san fhoirm a sholáthraíonn an Coimisiún um Chaighdeáin [Alt 24(2)(a) agus Alt 24(3)].

Ní mór sonraí a thabhairt sa ráiteas síntiús faoi gach síntiús a fuarthas i ndáil leis an toghchán le luach níos mó ná €600 [Alt 24(4)]. Ní mór síntiúis a thugann an duine céanna don iarrthóir céanna i ndáil leis an toghchán a chomhiomlánú agus caitheamh leo mar thabhartas aonair [Alt 22(d)]. Ba chóir a thabhairt faoi deara go gciallaíonn "i ndáil leis an toghchán" síntiúis a fuarthas tráth ar bith roimh eisiúint an eascaire [Alt 24(2)(a)], agus nach bhfuil sé teoranta don bhliain inar tharla an toghchán.

Sa chás go gcuirtear tabhartas (nó an méid barrachais) ar ais chuig an deontóir nó go gcuirtear ar aghaidh chuig an gCoimisiún um Chaighdeán é, agus go bhfuil méid an tabhartais os cionn €600, ní mór é a nochtadh ar an ráiteas síntiús. Ba chóir nóta a chur leis a léiríonn gur tugadh ar ais é (nó an méid breise) nó gur cuireadh ar aghaidh chuig an gCoimisiún um Chaighdeán é.

1.7.2 Ní mór an ráiteas síntiús agus an dearbhú reachtúil a thabhairt cibé an bhfuair nó nach bhfuair an t-iarrthóir síntiús. Mura bhfuarthas aon síntiús, ní mór tuairisceán "nialasach" a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeán.

1.7.3 Má fuarthas tabhartas airgid os cionn €100 agus má ceanglaíodh ar an iarrthóir cuntas síntiús polaitíochta a oscailt (féach paragraf 1.4.1), nó má bhí cuntas síntiús polaitiúil ag an iarrthóir cheana féin, ní mór ráiteas arna sholáthar ag an institiúid airgeadais ina bhfuil an cuntas á shealbhú (ráiteas bainc) [Alt 23B(4)(a)] a bheith ag gabháil leis an ráiteas síntiús.

Má osclaíodh cuntas nua síntiús polaitíochta, ní mór go sonrúfaí sa ráiteas bainc na hidirbhearta (i.e. lóisteálacha agus aistarraingtí) a tharla le linn na tréimhse dar tús dáta oscailte an chuntais agus dar críoch lá na vótaíochta sa toghchán. Má bhí cuntas síntiús polaitiúil reatha in úsáid cheana féin, ní mór go sonrúfaí sa ráiteas bainc na hidirbhearta a tharla ar an gcuntas ó ghlac an t-iarrthóir le síntiús i ndáil leis an bhfeachtas nó ón 1 Eanáir 2026. Ní mór deimhniú síntiús airgid a bheith ag gabháil leis an ráiteas síntiús freisin lena ndeimhnítear gur taisceadh gach síntiús airgid a fuarthas tar éis an cuntas a oscailt don chuntas agus gur úsáideadh na méideanna go léir a cuireadh chun dochair ón gcuntas chun críocha polaitiúla [Alt 23B(4)(b)]. Ní mór don iarrthóir an deimhniú a shíniú agus dearbhú reachtúil a bheith ag gabháil leis [Alt 23B(6)].

1.7.4 Is cion é mainneachtain ráiteas síntiús agus gach doiciméad a ghabhann leis a sheoladh chuig an gCoimisiún um Chaighdeán laistigh de 56 lá ón lá vótaíochta [Alt 25(1)(c)].

1.7.5 Rachaidh Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeán i dteagmháil le hiarrthóirí nár éirigh leo tar éis an toghcháin agus cuirfidh sí na foirmeacha ábhartha ar fáil, lena n-áirítear iad seo a leanas:

- Ráiteas Tabhartais/Foirm Dearbhaithe Reachtúil.
- Deimhniú um Thabhartais Airgeadaíochta/Dearbhú Reachtúil.

Beidh cúnaimh maidir leis na foirmeacha a chomhlánú, lena n-áirítear comhairle maidir le cad is tabhartas ann nó nach bhfuil in aon chás ar leith, ar fáil ach iad a iarraidh.

1.7.6 Cuirfear mion-easnaimh nó earráidí a d'aimsigh an Coimisiún um Chaighdeán i ráiteas síntiús in iúl don iarrthóir. Má iarrtar air/uirthi a ráiteas síntiús a leasú, ní mór don iarrthóir é sin a dhéanamh laistigh de 14 lá [Alt 4(2)].

1.7.7 Is féidir leis an gCoimisiún um Chaighdeán faisnéis bhreise a iarraidh ar iarrthóir maidir lena ráiteas síntiús. I gcás ina n-iarrtar faisnéis bhreise den sórt sin, ní mór í a sholáthar i bhfoirm a chinnfidh an Coimisiún um Chaighdeán agus d'fhéadfadh go mbeadh dearbhú reachtúil ag gabháil léi. [Alt 24(6A)].

1.7.8 Déanfaidh an Coimisiún um Chaighdeán cóipeanna de ráitis síntiús agus de dhearbhuithe reachtúla arna dtabhairt ag iarrthóirí nár éirigh leo a leagan faoi bhráid dhá Theach an Oireachtais a luaithe is indéanta tar éis iad a fháil agus cuirfear ar fáil iad ar feadh tréimhse trí

bliana lena n-iniúchadh ag an bpobal in oifigí an Choimisiúin um Chaighdeáin a luaithe a leagfar na doiciméid faoi bhráid na dTithe [Alt 24(7)(a) agus Alt 73]. Tá sonraí achoimre na síntiús a nochtadh san áireamh freisin i dtuarascáil chuig Cathaoirleach Dháil Éireann [Alt 4(1)], a leagtar faoi bhráid gach Tí den Oireachtas [Alt 4(5)] agus a fhoilsítear ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin um Chaighdeáin.

1.7.9 Coinníonn an Coimisiún um Chaighdeáin deimhnithe síntiús airgeadaíochta/dearbhuithe reachtúla agus ráitis ó institiúidí airgeadais agus ní chuirtear ar taispeáint go poiblí iad ná ní nochtar ar shlí eile iad, mura n-ordaíonn cúirt dóibh déanamh amhlaidh nó mura gceanglaítear nochtadh i dtaca le himscrúdú arna dhéanamh ag an gCoimisiún um Chaighdeáin [Alt 23B(8)].

(b) Iarrthóirí rathúla

1.7.10 Má thoghtar iarrthóir sa toghchán, ní cheanglófar air/uirthi ráiteas síntiús, dearbhú reachtúil agus deimhniú síntiús airgid a chur isteach laistigh de 56 lá tar éis lá na vótála. Ina áit sin, ceanglófar air/uirthi, mar chomhalta de Dháil Éireann, ráiteas síntiús bliantúil, dearbhú reachtúil agus deimhniú síntiús airgid a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin faoin 31 Eanáir den bhliain tar éis an toghcháin, a chlúdaíonn an bhliain roimhe sin agus go bliantúil ina dhiaidh sin. [Alt 24(1)(a)]. Cuirfidh an Coimisiún um Chaighdeáin foirmeacha ar fáil do Theachtaí Dála go luath i mí Eanáir gach bliain.

1.7.11 Ní mór síntiúis ag a bhfuil luach, nó luach comhiomlán ón duine céanna, níos mó ná €600 a fuarthas le linn na bliana féilire roimhe sin, a bheith san áireamh sa ráiteas síntiús a chuireann Teachtaí Dála isteach. Ní mór na hidirbhearta a rinneadh ar an gcuntas le linn na bliana féilire roimhe sin a shonrú sa ráiteas ón institiúid airgeadais. D'fhéadfadh doiciméid tacaíochta a bheith ag teastáil.

(c) Ceanglais imréitigh cánach

1.7.12 De bhun alt 21 den Acht um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí 2001, ní mór d'iarrthóirí rathúla an méid seo a leanas a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin laistigh de naoi mí ón dáta a ndearbhaíonn an ceann comhairimh go bhfuil siad tofa:

- Deimhniú Imréitigh Cánach (nó Ráiteas Iarratais) arna eisiúint tráth nach déanaí ná naoi mí ar gach taobh den dáta toghcháin, agus
- Dearbhú Reachtúil, a rinneadh tráth nach déanaí ná mí amháin ar an dá thaobh de dháta an toghcháin, á rá, de réir mar is fearr is eol dóibh, go bhfuil a ngnóthaí cánach in ord agus nach gcuireann aon ní cosc ar Dheimhniú Imréitigh Cánach a eisiúint.

Eisíonn an tArd-Bhailitheoir, Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim, Deimhniú Imréitigh Cánach/Ráiteas Iarratais. Cuirfidh an Coimisiún um Chaighdeáin treoracha níos mionsonraithe ar fáil don iarrthóir rathúil tar éis an toghcháin.

Má dhéantar sárú féideartha ar an Acht, féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin an t-ábhar a imscrúdú agus tuarascáil a tharraingt suas ar thoradh an imscrúdaithe. Cuirtear tuarascálacha imscrúdaithe ar fáil don Choiste um Leasanna Chomhaltaí Dháil Éireann, agus leagtar iad faoi bhráid Dháil Éireann.

1.8 Aisíocaíocht ar chaiteachais toghcháin a éileamh

1.8.1 Tá iarrthóir cáilithe i dteideal iarratas a dhéanamh ar aisíocaíocht caiteachais toghcháin. Chun cáiliú d'aisíocaíocht, ní mór d'iarrthóir:

- a thoghadh [Alt 21(1)(a)(i)]; nó
- mura dtoghtar iad, níos mó ná an ceathrú cuid den chuóta ag aon chéim de chomhaireamh na vótaí [Alt 21(1)(a)(ii)].

1.8.2 Is é an t-uasmhéid is féidir a aisíoc ná an méid is lú de €11,200 nó méid iarbhir an chaiteachais toghcháin a tabhaíodh thar ceann an iarrthóra [Alt 21(1)(b)(i) agus Alt 21(2)(b)(ii) agus Alt 3(1)].

1.8.3 Agus méid na haisíocaíochta á ríomh, ba chóir a thabhairt faoi deara go bhféadfar na nithe seo a leanas a chur san áireamh:

- speansais a thabhaítear thar ceann an iarrthóra agus ar thug gníomhaire toghcháin an iarrthóra cuntas orthu [Alt 21(1)(b)(ii)]; agus
- speansais arna dtabhú thar ceann an iarrthóra ag páirtí polaitíochta an iarrthóra agus ar thug an gníomhaire náisiúnta cuntas orthu [Alt 32(4)].

1.8.4 Chun aisíocaíocht ar chaiteachais toghcháin iarrthóra cháilithe a dheimhniú, ní mór na doiciméid seo a leanas a bheith faighte ag an gCoimisiún um Chaighdeáin [Alt 21(1)(d)]:

- ráiteas ar chaiteachais toghcháin/dearbhú reachtúil gníomhaire toghcháin comhlánaithe;
- ráiteas ar chaiteachais toghcháin/dearbhú reachtúil gníomhaire náisiúnta comhlánaithe;
- sonraisc, dearbháin nó admhálacha tacaíochta agus
- i gcás iarrthóra nár éirigh leis, ráiteas síntiús comhlánaithe, dearbhú reachtúil agus deimhniú síntiús airgid an iarrthóra.

1.8.5 Nuair a bheidh na doiciméid reachtúla ábhartha faighte ag an gCoimisiún um Chaighdeáin agus nuair atá sé sásta go bhfuil sé iomlán agus cruinn, eiseoidh sé iarratas ar aisíocaíocht chuig an iarrthóir. Ní eiseoidh an Coimisiún um Chaighdeáin aon iarratas ar aisíocaíocht caiteachas toghcháin go dtí go bhfaighfear na doiciméid atá comhlánaithe i gceart.

1.8.6 Ar an iarratas comhlánaithe a fháil, deimhneoidh an Coimisiún um Chaighdeáin don Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta agus Athchóirithe an méid ba chóir a aisíoc leis an iarrthóir. Íocann an Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadadh agus Athchóiriú an PFN aisíocaíocht caiteachas toghcháin trí ríomhaistriú airgid. Chun an íocaíocht seo le cuntas bainc an iarrthóra a éascú, éilíonn an Roinn cuntas bainc agus sonraí teagmhála an iarrthóra. Ní chuirtear an t-eolas seo ar fáil don phobal.

1.8.7 Is í an Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta agus Athchóirithe an PFN a dhéanann an aisíocaíocht leis an iarrthóir agus ní mheastar gur tabhartas don iarrthóir í.

1.8.8 Féadfaidh iarrthóir a cháilíonn le haghaidh aisíocaíocht caiteachas toghcháin an aisíocaíocht a chur ar aghaidh chuig a pháirtí polaitíochta. Mar sin féin, má tá an méid a thugtar ar ais don pháirtí níos mó ná an méid a chaith an páirtí ar an iarrthóir, beidh an barrachas faoi réir teorainneacha síntiús. Má sháraíonn suim an tabhartais €1,500, ní mór don pháirtí é a dhearbhu ina dtuairisceáin bhliantúla ráitis síntiús.

Mar shampla:

An Méid a Chaith Páirtí ar Iarrthóir	€6,000
Méid na haisíocaíochta a thug Iarrthóir don Pháirtí	<u>€7,750</u>
Méid an tabhartais don Pháirtí	€1,750

TABHAIR FAOI DEARA: Is é €2,500 an síntiús uasta is féidir le páirtí polaitíochta a fháil.

1.9 Cionta agus pionóis is infheidhme maidir le hiarrthóirí sa toghchán

1.9.1 Má fhaightear ciontach é i gcion faoin Acht, féadfar fíneáil nó príosúnacht a chur ar an iarrthóir, ar é nó í a chiontú trí dhíotáil.

Is cionta faoin Acht iad seo a leanas:

- (i) Mainneachtain iarrthóra sonraí ábhartha na gcostas a tabhaíodh sular ceapadh gníomhaire toghcháin a thabhairt don ghníomhaire toghcháin in am trátha chun a chumasú don ghníomhaire a dhualgais nó a dualgais a chomhlíonadh [Alt 31(8A)].
- (ii) I gcás iarrthóra nó aon duine eile chun caiteachais toghcháin a thabhu thar ceann iarrthóra nó páirtí polaitíochta mura n-ú daraíonn a ghníomhaire toghcháin nó gníomhaire náisiúnta a pháirtí polaitíochta é/í déanamh amhlaidh [Alt 43(1)]. Má chiontaítear é, féadfar fíneáil a ghearradh. [Alt 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha 2010].
- (iii) Mainneachtain an gníomh cuí a dhéanamh ar an mbealach a shonraítear san Acht (agus mar atá leagtha amach i gCaibidil 1 de na treoirlínte seo) i ndáil le tabhartas toirmisce. Mar shampla, d'fhéadfadh cion tarlú i gcás
  - Ní chuirtear na tabhartais seo a leanas ar aghaidh chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin laistigh de 14 lá tar éis iad a fháil:
    - Tabhartais anaithnid
  - Ní chuirtear na tabhartais seo a leanas ar aghaidh chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin ná chuig an deontóir laistigh de 14 lá tar éis iad a fháil:
    - Tabhartas airgid os cionn €200
    - Tabhartais de bhreis ar na teorainneacha forordaithe
    - Tabhartas ó dheontóir corparáideach neamhchláraithe os cionn €200
    - Tabhartais ó áiteanna lasmuigh d'Éirinn
    - Tabhartais criptea-airgeadra

- Ní choimeádtar taifid scríofa loghadh chuig an deontóir (nuair is infheidhme).

Má chiontaítear é, féadfar fíneáil a ghearradh [Alt 25(1)(a & b) & 25(2)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha 2010].

(iv) Mainneachtain Ráiteas Síntiús, Deimhniú Síntiús Airgid nó ráiteas ó institiúid airgeadais a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin laistigh den spriocdháta reachtúil (i.e., Dé hAoine 17 Iúil 2026 d'iarrthóirí nár éirigh leo). Mar shampla, d'fhéadfadh cion tarlú i gcás

- Ní sholáthraítear an Ráiteas Síntiús san fhoirm a shonróidh an Coimisiún an Dé hAoine 17 Iúil 2026 nó roimhe sin;
- ní sholáthraítear an ráiteas institiúide mar atá sonraithe ag an gCoimisiún um Chaighdeáin an Dé hAoine 17 Iúil 2026 nó roimhe;
- ní shonraítear an t-idirbheart sa ráiteas institiúide a soláthraíodh don tréimhse iomchuí:
  - Maidir le cuntais nua, na hidirbhearta a tharla i ndáil leis an gcuntas le linn na tréimhse dar tosach dáta oscailte an chuntais agus dar críoch lá na vótaíochta sa toghchán.
  - Maidir le cuntais atá ann cheana, na hidirbhearta a rinneadh ar an gcuntas ón 1 Eanáir 2026 agus dar críoch dáta na vótála sa toghchán.
- ní sholáthraítear an deimhniú síntiús airgeadaíochta an Dé hAoine 17 Iúil 2026 nó roimhe; nó
- ní sholáthraítear an dearbhú reachtúil san fhoirm a shonróidh an Coimisiún an Dé hAoine 17 Iúil 2026 nó roimhe.

Faoi láthair, má chiontaítear é, féadfar fíneáil a ghearradh. Féadfar fíneálacha leanúnacha a ghearradh in aghaidh gach lae, tar éis ciontú, ar a bhfuil na doiciméid reachtúla thuas fós gan íoc [Alt 25(1)(c); Alt 25(1A)(a); Alt 25(2)(c) & Ailt 6 agus 8 den Acht Fíneálacha 2010].

(v) Ráiteas Síntiús nó Dearbhú Reachtúil, Deimhniú Síntiús Airgid, nó ráiteas ó institiúid airgeadais, atá bréagach nó míthreorach, a thabhairt go feasach don Choimisiún um Chaighdeáin. D'fhéadfadh fíneáil agus/nó príosúnacht suas le 3 bliana a bheith mar thoradh ar chiontú [Alt 25(1)(d) agus Alt 25(2)(b)].

(vi) Glacann sé/sí go feasach leis an ngníomh cuí agus/nó go mainníonn sé nó sí an gníomh cuí a dhéanamh, i ndáil le tabhartas ó dheontóir a bhfuil an faighteoir ar an eolas faoi, ceanglaítear air Ráiteas Síntiús a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin (faoi alt 24(1A) den Acht) agus níl sé i gceist aige é sin a dhéanamh. Mar shampla, d'fhéadfaí cion a dhéanamh i gcás

- Ní chuirtear an tabhartas ar aghaidh chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin laistigh de 14 lá tar éis é a fháil; nó

- Ní chuirtear ainm agus seoladh an deontóra in iúl don Choimisiún um Chaighdeáin laistigh de 14 lá ón dáta a fhaightear é.

Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin imeachtaí achoimre a thionscnamh agus a thabhairt ar aghaidh. Is cion ar leith é seo a leanas faoin Acht.

- a) mainneachtain fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin maidir le tabhartas toirmisce a fháil i gcás inarb infheidhme;
- b) mainneachtain tabhartas toirmisce nó cuid de a tharchur chuig an deontóir nó chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin de réir mar is infheidhme;
- c) mainneachtain na doiciméid riachtanacha a chur ar ais chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin a éilítear i ndáil leis an gCuntas Síntiús Polaitiúil chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin;
- d) mainneachtain Ráiteas Síntiús agus nó Dearbhú Reachtúil a sholáthar don Choimisiún um Chaighdeáin;
- e) Mainneachtain fógra a thabhairt (ainm agus seoladh) agus/nó tabhartas a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin maidir le síntiús a fháil ó dheontóir a bhfuil an faighteoir ar an eolas faoi, ní mór dó Ráiteas Síntiús a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin (faoi alt 24(1A) den Acht) agus níl sé i gceist aige é sin a dhéanamh.

má tá an Coimisiún den tuairim go bhféadfadh cion faoi na hAchtanna Toghcháin a bheith déanta, féadfaidh sé an t-ábhar a tharchur chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí.

Faoi alt 82A den Acht Toghcháin, 1997, féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin "fógra um íocaíocht sheasta" a sheirbheáil le híocaíocht sheasta €200 ar dhuine a rinne cion a thuairiscítear ag (iv). I gcás ina seirbheálfar fógra um íocaíocht sheasta ar dhuine, ní thionscnófar aon ionchúiseamh i leith an chiona má dhéantar íocaíocht ar an dáta nó roimh an dáta a shonraítear san fhógra um íocaíocht sheasta.

Tá cionta coiriúla ann maidir le neamhchomhlíonadh ceanglas áirithe in Acht 1997.

Tá roinnt cionta inphionóis ar chiontú go hachomair le fíneáil, ach tá daoine eile inphionóis ar díotáil le fíneáil nó príosúnacht. Baineann roinnt cionta le hiarrthóirí, gníomhairí toghcháin nó tríú páirtithe agus tá daoine eile in ann iarratas a dhéanamh ar aon duine a bhfuil baint acu le caiteachas toghcháin.

Déantar achoimre sa tábla thíos ar na cionta faoi Acht 1997 maidir leis an Olltoghchán, seachas na cionta sin a bhaineann go heisiach le gníomhairí toghcháin. Ba chóir d'iarrthóirí agus do dhaoine eile tagairt a dhéanamh d'fhorálacha Acht 1997 chun tuilleadh sonraí a fháil.

Ba cheart d'iarrthóirí a bheith ar an eolas freisin faoi na cionta sonracha a bhaineann le gníomhairí toghcháin a leagtar amach i roinn 2 thíos. Beidh feidhm ag cionta a bhaineann le gníomhaire toghcháin maidir leis an iarrthóir i gcás (1) gur cheap an t-iarrthóir a c(h)uid féin chun bheith ina ghníomhaire toghcháin, nó (2) go measfar gurb é nó í an t-iarrthóir an gníomhaire toghcháin toisc gur mhainnigh sé nó sí ainm agus seoladh gníomhaire toghcháin a cheapadh agus a chur in iúl don cheann comhairimh.

Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin imeachtaí achoimre i leith cionta a thionscnamh agus a thabhairt ar aghaidh. In aon chás eile, féadfar an t-ábhar a tharchur chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí.

Cion	Alt	Infheidhme maidir le	Modh trialach	Pionós uasta
<i>Caiteachais toghcháin a thabhú nó íocaíochtaí a dhéanamh thar ceann páirtí polaitíochta nó iarrthóra gan údarú cuí</i>	Alt 43(1)	Aon duine ar bith	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500
<i>Caiteachais toghcháin a thabhú de bhreis ar an méid iomchuí (arna ríomh de réir alt 32 nó 42 nó ordú arna dhéanamh faoi alt 33(1)(b))</i>	Alt 43(2)(a)	Gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta nó gníomhaire toghcháin iarrthóra	Achoimre nó díotáil	Fíneáil nach mó ná €25,000, nó príosúnacht nach faide ná 3 bliana, nó iad araon.
<i>Éilimh ar chaiteachais toghcháin a sheachadadh ar an duine níos mó ná 45 lá tar éis an lae vótaíochta</i>	Alt 43(2)(b)	Gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta nó gníomhaire toghcháin iarrthóra	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500
<i>Mainneachtain ráiteas caiteachais toghcháin nó dearbhú reachtúil gaolmhar (alt 36) a thabhairt laistigh de 56 lá tar éis an lae vótaíochta</i>	Alt 43(2)(c)	Gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta nó gníomhaire toghcháin iarrthóra	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500 Ina ionad sin, d'fhéadfaí déileáil leis le fógra íocaíochta seasta €200
<i>Mainneachtain ráitis ar chaiteachais toghcháin nó dearbhú reachtúil gaolmhar (alt 36) a thabhairt ar chor ar bith</i>	Alt 43(2)(f)	Gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta nó gníomhaire toghcháin iarrthóra	Achoimre nó díotáil	Fíneáil nach mó ná €25,000, nó príosúnacht nach faide ná 3 bliana, nó iad araon (agus €500 in aghaidh an lae in aghaidh gach lae tar éis an chiontaithe go dtí go dtabharfar é)
<i>Ráiteas a thabhairt go feasach ar chaiteachais</i>	Alt 43(2)(d)	Gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta nó	Achoimre nó díotáil	Fíneáil nach mó ná €25,000, nó príosúnacht nach

Cion	Alt	Infheidhme maidir le	Modh trialach	Pionós uasta
<i>toghcháin atá bréagach nó míthreorach i bponc ábhartha</i>		gníomhaire toghcháin iarrthóra		faide ná 3 bliana, nó iad araon.
<i>Mainneachtain ar shlí eile forálacha alt 36 a chomhlíonadh i ndáil leis an ráiteas chaiteachais toghcháin a sholáthar (mainneachtain sonraí agus méideanna a cheanglaítear a chur san áireamh a chur san áireamh; mainneachtain faisnéis fhorlíontach a sholáthar ar iarratas; mainneachtain ordú cúirte a thabhairt don Choimisiún; mainneachtain fiosrúcháin a dhéanamh agus taifid a chothabháil)</i>	Alt 43(2)(e)	Gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta nó gníomhaire toghcháin iarrthóra	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500
<i>Mainneachtain fógra a thabhairt don Choimisiún go bhfuil sé ar intinn acu caiteachais toghcháin a thabhú</i>	Alt 43(3)(a)	Aon duine a bheartaíonn caiteachais toghcháin a thabhú, seachas: gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta, gníomhaire toghcháin iarrthóra nó duine atá údaraithe ag gníomhaire náisiúnta nó ag gníomhaire toghcháin	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500
<i>Mainneachtain ráiteas caiteachais toghcháin nó dearbhú reachtúil gaolmhar (alt 36) a thabhairt laistigh de</i>	Alt 43(3)(b)	Aon duine a bheartaíonn caiteachais toghcháin a thabhú, seachas:	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500 Ina ionad sin, d'fhéadfaí déileáil

Cion	Alt	Infheidhme maidir le	Modh trialach	Pionós uasta
<i>56 lá tar éis an lae vótaíochta</i>		gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta, gníomhaire toghcháin iarrthóra nó duine atá údaraithe ag gníomhaire náisiúnta nó ag gníomhaire toghcháin		leis le fógra íocaíochta seasta €200.
<i>Mainneachtain ráitis ar chaiteachais toghcháin nó dearbhú reachtúil gaolmhar (alt 36) a thabhairt ar chor ar bith</i>	Alt 43(3)(e)	Aon duine a bheartaíonn caiteachais toghcháin a thabhtú, seachas: gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta, gníomhaire toghcháin iarrthóra nó duine atá údaraithe ag gníomhaire náisiúnta nó ag gníomhaire toghcháin	Achoimre nó díotáil	Fíneáil nach mó ná €25,000, nó príosúnacht nach faide ná 3 bliana, nó iad araon. (agus €500 in aghaidh an lae in aghaidh gach lae tar éis an chiontaithe go dtí go dtabharfar é)
<i>Ráiteas a thabhairt go feasach ar chaiteachais toghcháin atá bréagach nó míthreorach i bponc ábhartha</i>	Alt 43(3)(c)	Aon duine a bheartaíonn caiteachais toghcháin a thabhtú, seachas: gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta, gníomhaire toghcháin iarrthóra nó duine atá údaraithe ag gníomhaire náisiúnta nó ag gníomhaire toghcháin	Achoimre nó díotáil	Fíneáil nach mó ná €25,000, nó príosúnacht nach faide ná 3 bliana, nó iad araon.

Cion	Alt	Infheidhme maidir le	Modh trialach	Pionós uasta
<i>Mainneachtain ar shlí eile forálacha alt 36 a chomhlíonadh i ndáil leis an ráiteas chaiteachais toghcháin a sholáthar (mainneachtain sonraí agus méideanna a cheanglaítear a chur san áireamh a chur san áireamh; mainneachtain faisnéis fhorlíontach a sholáthar ar iarratas; mainneachtain ordú cúirte a thabhairt don Choimisiún; mainneachtain fiosrúcháin a dhéanamh agus taifid a chothabháil)</i>	Alt 43(3)(d)	Aon duine a bheartaíonn caiteachais toghcháin a thabhú, seachas: gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta, gníomhaire toghcháin iarrthóra nó duine atá údaraithe ag gníomhaire náisiúnta nó ag gníomhaire toghcháin	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500
<i>Mainneachtain sonraí na gcostas a tabhaíodh sular ceapadh an gníomhaire sin a thabhairt don ghníomhaire náisiúnta nó don ghníomhaire toghcháin</i>	Alt 31(8A)	Páirtí polaitíochta nó iarrthóir	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500
<i>Fógrán nó fógra a fhoilsiú a airbheartaíonn leasanna páirtí polaitíochta nó iarrthóra a chur chun cinn nó cur ina gcoinne gan údarú cuí</i>	Alt 43(4)	Foilsitheoirí nuachtáin, irisí nó tréimhseacháin eile	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500

Baineann cionta breise le haon sárú ag an ionadaí tofa ar na hoibleagáidí síntiús bliantúla faoi Acht 1997. Tá cionta den sórt sin sonraithe ar leithligh i dtreoiríníte an Choimisiúin maidir le síntiús do Theachtaí Dála, do Sheanadóirí agus do Fheisirí Eorpacha².

² Ar fáil ag <https://www.sipo.ie/pdf/?file=https://assets.sipo.ie/media/283820/29fb554d-e285-498b-a30d-653a844c6cf8.pdf#page=null>

Caibidil 2: Gníomhairí toghcháin na n-iarrthóirí

Is iad seo a leanas na príomhcheisteanna ar chóir do ghníomhaire toghcháin iarrthóra sa toghchán a bheith ar an eolas fúthu chun a chinntiú go gcomhlíonfar ceanglais na reachtaíochta:

2.1 Gníomhaire toghcháin a cheapadh

2.2 Príomhfheidhmeanna gníomhaire toghcháin

2.3 Teorainneacha caiteachais don toghchán

2.4 Cuid de theorainn caiteachais iarrthóra a shannadh dá c(h)uid páirtí polaitíochta

2.5 Daoine a d'fhéadfadh caiteachas neamhúdairithe a thabhtú

2.6 Tréimhse an toghcháin

2.7 Cad is caiteachais toghcháin ann?

2.8 Cad nach caiteachais toghcháin iad?

2.9 Costais eile a tabhaíodh chun iarrthóireacht a éascú

2.10 Sonraisc le soláthraithe a íoc

2.11 Ráiteas caiteachais toghcháin a chur ar fáil

2.12 Cionta agus pionóis is infheidhme maidir le gníomhairí toghcháin

2.1 Gníomhaire toghcháin a cheapadh

2.1.1 Ceapfaidh gach iarrthóir gníomhaire toghcháin [Alt 28(2)(a)]. Chun críocha an Achta, is é an gníomhaire toghcháin an duine atá freagrach as cuntas a thabhairt ar chostais a tabhaíodh thar ceann an iarrthóra le linn an fheachtais toghcháin.

Ní mór oifig nó áit a bheith ag an ngníomhaire toghcháin sa toghcheantar, nó a bheith áisiúil dó, ar féidir éilimh, fógraí, eascairí, toghairmeacha agus doiciméid eile a sheoladh chuige [Alt 29(2)].

2.1.2 Ní mór don iarrthóir ainm agus seoladh oifige an ghníomhaire toghcháin a sholáthar, i scríbhinn, don Cheann Comhairimh don toghcheantar ina bhfuil an t-iarrthóir ag seasamh [Alt 28(2)(a)]. Caithfear é sin a dhéanamh tráth nach déanaí ná an lá deireanach chun ainmniúcháin a fháil sa toghchán, 12 meán lae, Dé hAoine 1 Bealtaine 2026.. Cuirfidh an Ceann Comhairimh sonraí an ghníomhaire toghcháin ar fáil ina dhiaidh sin don Choimisiún um Chaighdeáin [Alt 28(6)(b)].

2.1.3 Níl aon fhoráil ar na páipéir ainmniúcháin don iarrthóir chun sonraí a thabhairt faoina gníomhaire toghcháin. Dá bhrí sin, ní mór don iarrthóir na sonraí sin a chur ar fáil ar leithligh don Cheann Comhairimh. Tá foirm eisithe ag an gCoimisiún um Chaighdeáin do Chinn Chomhairimh ar féidir le hiarrthóir í a úsáid chun sonraí a ghníomhaire toghcháin a thabhairt. Tá sé an-tábhachtach go gcuirfí sonraí cearta an duine a cheapfar mar gníomhaire toghcháin (i.e., an duine a thabharfaidh cuntas ar chaiteachas ar fheachtas an iarrthóra) in iúl don Cheann Comhairimh ar an bhfoirm seo.

Ní ghlacfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin ach le ráiteas ar chaiteachais toghcháin ón duine a chuir an Ceann Comhairimh in iúl dó mar gníomhaire toghcháin an iarrthóra. Ba cheart don gníomhaire toghcháin a chinntiú go bhfuil a c(h)uid sonraí cearta curtha in iúl ag an iarrthóir don Cheann Comhairimh.

2.1.4 Féadfaidh iarrthóir gníomhú mar gníomhaire toghcháin dá c(h)uid féin [Alt 28(2)(b)]. Iarrthóir nach gcuireann in iúl don Cheann Comhairimh go bhfuil gníomhaire toghcháin ceaptha faoin lá deireanach chun ainmniúcháin a ghlacadh, meastar go bhfuil sé/sí ag gníomhú mar gníomhaire toghcháin dá c(h)uid féin [Alt 28(3)(b)].

Ceanglaítear ar iarrthóir atá ag gníomhú mar gníomhaire toghcháin dá c(h)uid féin ceanglais an Achta a chomhlíonadh mar iarrthóir agus mar gníomhaire toghcháin [Alt 28(2)(b)]. Is féidir le hiarrthóir ceapachán a ghníomhaire toghcháin a chúlghairm tráth ar bith [Alt 28(4)(b)]. Má thagann an cás seo chun cinn, is é an t-iarrthóir amháin a chaithfidh fógra a thabhairt don Cheann Comhairimh, i scríbhinn, faoi chúlghairm gníomhaire toghcháin amháin agus faoi cheapadh gníomhaire toghcháin eile, mar aon le sonraí teagmhála.

Tar éis fógra a thabhairt faoi athrú gníomhaire toghcháin, ní mór don Cheann Comhairimh fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin, i scríbhinn, faoi chúlghairm gníomhaire toghcháin amháin agus faoi cheapadh gníomhaire toghcháin eile, mar aon leis na sonraí teagmhála nua.

Ní féidir leis an gCoimisiún um Chaighdeáin glacadh le ráiteas maidir le caiteachais toghcháin (EES) mura bhfuil an Gníomhaire Toghcháin ar thug an Ceann Comhairimh fógra dó ag teacht le hainm an Ghníomhaire Toghcháin ar EES [Alt 28(5)(a)].

2.2 Príomhfheidhmeanna gníomhaire toghcháin

- 2.2.1 Is é an gníomhaire toghcháin an príomhnasc don Choimisiún um Chaighdeáin maidir le caiteachas a thabhaítear thar ceann an iarrthóra sa toghchán. Ba chóir go mbeadh sé/sí compordach le cuntais a choinneáil.
- 2.2.2 Féadfaidh an duine céanna gníomhú mar ghníomhaire toghcháin do níos mó ná iarrthóir amháin. I gcúinsí den sórt sin, tá an gníomhaire toghcháin freagrach ar leithligh as gach iarrthóir. Ní mór a bheith an-chúramach lena chinntiú go gcoimeádtar taifid agus cuntais ar leithligh do gach iarrthóir agus gur féidir costais a chionroinnt idir na hiarrthóirí éagsúla nuair is gá. Ní mór ráitis ar chaiteachais toghcháin ar leithligh agus admhálacha/dearbháin/sonraisc ar leithligh (nó cóipeanna díobh) a chur faoi bhráid an Choimisiúin um Chaighdeáin maidir le gach iarrthóir dá gníomhaíonn an gníomhaire toghcháin.
- 2.2.3 Is é príomhfheidhm an ghníomhaire toghcháin caiteachas a bhaineann le feachtas toghcháin an iarrthóra a údarú agus a rialú agus cuntas a thabhairt ar chaiteachas den sórt sin.
- 2.2.4 Faoi réir an méid atá luaithe i míreanna 2.2.5 agus 2.2.6 thíos, is é an gníomhaire toghcháin an t-aon duine a fhéadfaidh caiteachas a thabhú nó íocaíochtaí a dhéanamh thar ceann an iarrthóra [Alt 31(4)(b)]. Ní mór gach sonrasc, admháil nó dearbhán a chur ar fáil don ghníomhaire toghcháin agus a choinneáil aige/aici chun an ráiteas ar chaiteachais toghcháin a chomhlánú.
- 2.2.5 Ní féidir le hiarrthóir aon chostais a thabhú ná aon íocaíochtaí a dhéanamh i ndáil leis an bhfeachtas toghcháin gan an gníomhaire toghcháin a bheith údaraithe dó sin a dhéanamh. Is cion é d'iarrthóir costais a thabhú nó íocaíochtaí a dhéanamh, seachas i leith "a c(h)uid costas maireachtála réasúnach", mura n-údaráíonn an gníomhaire toghcháin dó nó di déanamh amhlaidh. (Féach paragraf 2.8.1 thíos chun míniú a fháil ar cad is brí le "costais mhaireachtála réasúnta"). Sa chás go bhfuil costais tabhaithe ag iarrthóir nó thar ceann iarrthóra sular ceapadh gníomhaire toghcháin, ní mór don iarrthóir sonraí na gcostas sin, mar aon le gach sonrasc/admháil, a thabhairt don ghníomhaire toghcháin a luaithe a bheidh sé/sí ceaptha [Alt 31(8)]. Is cion é d'iarrthóir mainneachtain an ceanglas seo a chomhlíonadh [Alt 31(8A)].
- 2.2.6 Féadfaidh an gníomhaire toghcháin daoine eile a údarú chun caiteachas a thabhú nó íocaíochtaí a dhéanamh laistigh de theorainneacha sonraithe airgeadais [Alt 31(5)]. Ní mór don ghníomhaire toghcháin cuntas a thabhairt ar chaiteachas ag gach duine údaraithe den sórt sin. Ní mór costais a thabhaíonn daoine údaraithe nó íocaíochtaí a dhéanann daoine údaraithe a bheith laistigh den teorainn a shonróidh an gníomhaire toghcháin. Féadfaidh gníomhaire toghcháin a údarú don iarrthóir nó do ghníomhaire náisiúnta pháirtí polaitíochta an iarrthóra (más infheidhme) caiteachais toghcháin a thabhú. Ní mór ainm agus seoladh gach duine údaraithe a chur san áireamh sa ráiteas ar chaiteachais toghcháin, a chaithfidh an gníomhaire toghcháin a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin tar éis an toghcháin.
- 2.2.7 Cur chun cinn maité(i) reatha in ábhar toghcháin iarrthóra, trí, mar shampla, formhuiniú a chur san áireamh san ábhar a shireann vótaí don mheitheoir(i) reatha, is ionann é agus caiteachas toghcháin arna thabhú ag gníomhaire toghcháin an iarrthóra thar ceann an

mheitéara/na n-iarrthóirí reatha. Tugtar trasbhasáil nó cur chun cinn stiallacha air seo - féach Aguisín 3. (Tá feidhm aige seo freisin i gcás tacaíocht traspháirtí d'iarrthóirí atá san iomaíocht sa toghchán, m.sh., dhá pháirtí polaitíochta ar leith a bhfuil comhshocrú vótála acu.)

- 2.2.8 I gcás inar dócha go dtarlóidh trasbhasáil nó cur chun cinn stiallacha, ba cheart comhaontuithe agus údaruithe a chur i bhfeidhm idir na gníomhairí toghcháin ábhartha chun na costais dhóchúla a chomhaontú.
- 2.2.9 De ghnáth, BA CHEART cion den chostas a íoc ó laistigh de theorainn chaiteachais an chomhalta reatha. (Ríomhfaí é seo ar bhonn a mhéid atá an maité reatha le feiceáil ar ábhar toghcháin an iarrthóra.) Féach paragraf 2.2.10 thíos, áfach.
- 2.2.10 I bhformhór na gcásanna, is ionann luach an chrosbhasála agus luach gach duine de na hiarrthóirí, i.e. tugtar an méid céanna spáis ar phóstaer, mar shampla, d'iarrthóir A trí iarrthóir B a reáchtáil, mar go bhfuil iarrthóir B ag tabhairt anonn d'iarrthóir A. I gcúinsí den sórt sin ní bheidh sé riachtanach do gach gníomhaire toghcháin cuntas ar leithligh a thabhairt ar na codanna éagsúla den ábhar canbhasála. Ina áit sin, ba cheart do gach gníomhaire toghcháin cuntas a thabhairt ar chostas iomlán an ábhair (m.sh. póstaer) agus ní mór do gach gníomhaire toghcháin nóta a dhéanamh ar an bhfoirm ráitis ar chaiteachais toghcháin go raibh trasbhasáil ann ach, toisc go bhfuil na codanna díreach comhionann, tá sé/sí freagrach as an gcostas iomlán i leith a (h)iarrthóra amháin.
- 2.2.11 Sa chás nach bhfuil na comhréireanna trasbhasála comhionann, nó líon na gcóipeanna den mhír, i.e. póstaer, á gcur san áireamh, ní mór do gach gníomhaire toghcháin cuntas a thabhairt ar an gcuid de chostas ábhar a n-iarrthóra féin (m.sh. póstaer) móide an chuid den chostas a bhaineann leis an ábhar a úsáideann an maité reatha.

2.3 Teorainneacha caiteachais don toghchán

2.3.1 Is iad seo a leanas na teorainneacha caiteachais reachtúla don toghchán [Alt 32(1)(a) & Alt 3(1)].

Toghcheantar 5 shuíochán - **€58,350**

Toghcheantar 4 shuíochán - **€48,600**

Toghcheantar 3 shuíochán - **€38,900**

Tá CBL san áireamh sa teorainn chaiteachais seo. Ní mór gach caiteachas a dhéanamh an gníomhaire toghcháin agus páirtí polaitíochta (ceannoifig agus eagraíocht áitiúil araon) ar iarrthóir a bheith laistigh den teorainn sin.

2.3.2 Baineann an teorainn reachtúil le gach iarrthóir aonair i ndáilcheantar.

2.3.3 Ní cheadaítear aon chaiteachas ar leithligh nó breise ag páirtí polaitíochta ar iarrthóir de bhreis ar an gcaiteachas a shann an t-iarrthóir don pháirtí (féach paragraf 2.4.1 thíos) [Alt 32(2)]. Mura sannann iarrthóir páirtí polaitíochta aon chuid den teorainn chaiteachais reachtúil don pháirtí, ní féidir leis an bpáirtí aon chaiteachais a thabhuí thar ceann an iarrthóra sa toghchán, mura n-údaíonn gníomhaire toghcháin an iarrthóra dó déanamh amhlaidh.

Féadfaidh iarrthóirí nach iarrthóirí páirtí iad dul ar aghaidh chuig Mír 2.5

2.4 Cuid de theorainn caiteachais iarrthóra a shannadh dá c(h)uid páirtí polaitíochta

2.4.1 Má tá iarrthóir ag cur in aghaidh an toghcháin thar ceann páirtí polaitíochta, féadfaidh sé/sí aontú, i scríbhinn, lena pháirtí polaitíochta, ar mhéid na teorann caiteachais atá le sannadh don pháirtí lena chaitheamh ag gníomhaire náisiúnta an pháirtí [Alt 32(1)(b)]. D'fhéadfadh suas le 100% de theorainn an iarrthóra a bheith i gceist. Níl aon oibleagáid dhlíthiúil ar iarrthóir, áfach, aon mhéid a shannadh don pháirtí. Ní féidir le gníomhaire toghcháin an iarrthóra ach méid na teorann reachtúla don iarrthóir sin [Alt 32(1)(a)] a chaitheamh, nó a údarú é a chaitheamh, a fhanann tar éis an sannadh a dhéanamh. Is é sin le rá, níl cibé méid a shannann iarrthóir don pháirtí ar fáil lena chaitheamh ag gníomhaire toghcháin an iarrthóra.

Sampla:

	Toghcheantar 3 shuíochán	Toghcheantar 4 shuíochán	Toghcheantar 5 shuíochán
Teorainn chaiteachais reachtúil	€38,900	€48,600	€58,350
An méid atá sannta ag an iarrthóir	€10,000	€10,000	€10,000
Méid is féidir le gníomhaire toghcháin a chaitheamh	€28,900	€38,600	€48,350

2.4.2 Ní shonraíonn an tAcht cén uair is gá an sannadh i scríbhinn a dhéanamh. Ar an gcaoi chéanna, ní chuireann an tAcht bac ar ath-idirbheartaíocht a dhéanamh ar an sannadh comhaontaithe. Molann an Coimisiún um Chaighdeán go láidir, má tá sannadh á dhéanamh do pháirtí polaitíochta, gur cheart é a dhéanamh agus a chur in iúl don ghníomhaire toghcháin sula dtabhóidh an gníomhaire toghcháin nó gníomhaire náisiúnta pháirtí polaitíochta an iarrthóra aon chostais.

2.4.3 Ceanglaítear leis an Acht go gcaithfear an sannadh comhaontaithe a dhéanamh i scríbhinn idir an t-iarrthóir agus an páirtí. Sa chás go ndéantar sannacháin a ath-chaibidlíú, ní mór comhaontú nua i scríbhinn a dhéanamh idir an t-iarrthóir agus an páirtí. Ba cheart cóip den chomhaontú i scríbhinn a chur ar fáil do ghníomhaire toghcháin an iarrthóra mar go mbeidh air/uirthi cóip den chomhaontú i scríbhinn a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeán lena Ráiteas ar Chaiteachais Toghcháin.

2.4.4 Ní mór don chomhchaiteachas thar ceann an iarrthóra ag gníomhaire toghcháin an iarrthóra (lena n-áirítear daoine údaráithe) agus gníomhaire náisiúnta an pháirtí (lena n-áirítear daoine údaráithe) fanacht laistigh den teorainn chaiteachais reachtúil don iarrthóir.

2.5 Daoine a d'fhéadfadh caiteachas neamhúdaráithe a thabhtú

(a) Caiteachas ag "tríú páirtithe"/"daoine eile"

2.5.1 Ceadáítear caiteachas ag "**tríú páirtithe**" agus "**daoine eile**", i.e., iad siúd nach bhfuil baint acu le hiarrthóir nó le páirtí polaitíochta, faoin Acht ar choinníoll go bhfuil fógra tugtha ag an tríú páirtí/duine eile don Choimisiún um Chaighdeáin go bhfuil sé ar intinn acu caiteachais toghcháin a thabhtú.

Ba cheart do ghníomhairí toghcháin fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin má thagann siad ar an eolas faoi thríú páirtithe nó faoi dhaoine eile a thabhaíonn caiteachas toghcháin chun páirtí nó iarrthóir polaitiúil a chur chun cinn nó cur ina choinne.

2.5.2 Ní fhéadfar fógraí nó fógráin i nuachtáin, in irisí nó i bhfoilseacháin thréimhsiúla eile a chuireann leasanna iarrthóra chun cinn nó a chuireann ina gcoinne a chur ach amháin má iarrann an t-iarrthóir, gníomhaire toghcháin an iarrthóra, gníomhaire náisiúnta pháirtí polaitíochta an iarrthóra nó duine a bheidh údaraithe i scríbhinn ag an iarrthóir nó ag ceachtar gníomhaire é. Féadfaidh "tríú páirtithe" agus "daoine eile" fógraíocht nuachtáin a shocrú má thugann siad Deimhniú Údaraithe ón gCoimisiún um Chaighdeáin ar fáil don fhoilsitheoir ag deimhniú gur chomhlíon siad na ceanglais dlí iomchuí. Tabharfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin fógra d'eagarthóirí/d'fhoilsitheoirí faoi fhorálacha an Achta ina leith seo [Alt 31(10)].

2.5.3 Beidh ar thríú páirtithe/Daoine eile a thabhaíonn caiteachais toghcháin cuntas a thabhairt freisin ar a gaiteachais toghcháin i Ráiteas um Chaiteachais Toghcháin [Alt 36(1)(a)].

Tabhair faoi deara: Eisíodh treoirínite ar leith do dhaoine agus d'fhoilsitheoirí eile, tá siad seo ar fáil ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin um Chaighdeáin.

(b) Caiteachas ag eagraíocht páirtí áitiúil

2.5.4 Ní cheadáítear aon chaiteachas ar leithligh nó breise ag páirtí polaitíochta de bhreis ar an teorainn chaiteachais reachtúil. Ba chóir go mbeadh aon chaiteachas a thabhaíonn an eagraíocht páirtí áitiúil thar ceann an iarrthóra:

- údaraithe ag an ngníomhaire náisiúnta agus arna chur san áireamh i Ráiteas Caiteachais Toghcháin an ghníomhaire náisiúnta; nó
- údaraithe ag an ngníomhaire toghcháin agus curtha san áireamh i Ráiteas ar CHaiteachais Toghcháin an ghníomhaire toghcháin.

(c) Caiteachas ag daoine/comhlachtaí a mheastar a bheith bainteach le

2.5.5 Ba chóir do ghníomhairí toghcháin a bheith ar an eolas, má tá duine nó comhlacht, a measann an Coimisiún um Chaighdeáin baint a bheith aige le hiarrthóir, nó a bhfuil baint aige le hiarrthóir nó faoi thionchar nó faoi rialú iarrthóra, ag tabhtú caiteachas sa toghchán chun an t-iarrthóir a chur chun cinn nó chun cur i gcoinne iarrthóra eile, go measfar na caiteachais sin a bheith mar chuid de chaiteachais toghcháin an chéad iarrthóra agus go gcaithfear iad a chur san áireamh trí gníomhaire toghcháin an iarrthóra sin laistigh de theorainn chaiteachais an iarrthóra (i.e., an chuid sin den teorainn atá coinnithe ag an iarrthóir) [Alt 31(6)]. Má thugann an caiteachas seo caiteachas gníomhaire toghcháin an iarrthóra thar an teorainn ábhartha, beidh cion déanta.

2.5.6 Ós rud é gur féidir caiteachas ag daoine aonair/grúpaí áirithe a mheas ar deireadh thiar mar chaiteachas a thabhaítear thar ceann a n-iarrthóirí, tá sé tábhachtach go mbeadh gníomhairí

toghcháin ar an eolas faoi ghníomhaíochtaí an duine aonair/na ngrúpaí sin agus, más gá, go dtarraingeoidh siad aird an Choimisiúin um Chaighdeán ar na nithe sin.

2.6 Tréimhse an toghcháin

2.6.1 Baineann na teorainneacha caiteachais sa toghchán leis na caiteachais go léir a thabhaítear agus leis na híocaíochtaí go léir a dhéantar chun maoin, earraí nó seirbhísí a sholáthar a úsáidtear chun críocha toghcháin le linn na tréimhse dar tosach dáta lánscor na Dála agus dar críoch lá na vótaíochta féin, áirítear an dá dháta [Alt 31(3)(a)(i)]. Is ón **23 Aibreán 2026 go 22 Bealtaine 2026** an tréimhse toghcháin don olltoghchán don cheathrú Dáil is tríocha.

2.6.2 Beag beann ar an uair a thabhaítear na costais nó nuair a dhéantar na híocaíochtaí, ní mór iad a chur san áireamh má bhaineann siad le maoin, earraí nó seirbhísí a úsáidtear chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin. Dá réir sin, ní mór cuntas a thabhairt ar chostais a thabhaítear nó ar íocaíochtaí a dhéantar tráth ar bith roimh dháta eisiúna na eascaire ar mhaoin, earraí nó seirbhísí a úsáidtear le linn na tréimhse toghcháin [Alt 31(3)(b)].

2.6.3 Má thabhaítear costais nó má dhéantar íocaíochtaí ar mhaoin, earraí nó seirbhísí nár úsáideadh, nó nár úsáideadh ach cuid, le linn na tréimhse toghcháin ní bheidh sé riachtanach cuntas a thabhairt ar an gcuid nár úsáideadh. Ar an gcaoi chéanna, ní gá cuntas a thabhairt i leith caiteachais a tabhaíodh nó íocaíochtaí a rinneadh i leith maoine, earraí nó seirbhísí a úsáideadh roimh thosach na tréimhse toghcháin nó a úsáideadh tar éis na tréimhse toghcháin. D'fhéadfadh roinnt samplaí de seo a bheith:

- ábhar bolscaireachta a scaip iarrthóirí/páirtithe polaitíochta sular cuireadh tús le tréimhse an toghcháin;
- costais árachais nó cíosa a bhaineann le háitreabh feachtais a mhéid a bhaineann na costais le tréimhse roimh an tréimhse toghcháin agus/nó dá éis;
- Fógraí "Go raibh maith agat" a scaipeadh tar éis an toghcháin.

Féach 2.9 le haghaidh tuilleadh sonraí.

2.6.4 Mar shampla, má fhoilsítear fógrán i nuachtán nó i bhfoilseachán tréimhsiúil eile a bhfuil dáta foilsithe leis (i.e., an dáta a phriontáiltear ar an bpáipéar) is é sin le linn thréimhse an toghcháin, measfar gur costas toghcháin an fógrán. Má tá an dáta foilsithe roimh an tréimhse toghcháin nó dá éis, ní fhéachtar ar an bhfógra mar chaiteachais toghcháin.

2.6.5 Measfar gur costas toghcháin [alt *Sceideal 1(g)*] costas vótaíochta tuairime nó suirbhéireachta eile dá samhail a rinneadh laistigh den tréimhse 60 lá roimh an lá vótaíochta.

2.7 Cad is caiteachais toghcháin ann?

2.7.1 Foráiltear leis an reachtaíocht gurb iad na caiteachais toghcháin na caiteachais sin, agus iad siúd amháin, a leagtar amach sa sainmhíniú ar chaiteachais toghcháin in Aguisín 1, a thabhaítear i soláthar maoine, earraí nó seirbhísí lena n-úsáid sa toghchán le linn na tréimhse toghcháin [Alt 31(1)(a) & *Sceideal 1 a ghabhann leis an Acht*] (23 Aibreán 2026 go 22 Bealtaine 2026) chun:

- leasanna páirtí polaitíochta nó toghadh iarrthóra a chur chun cinn nó cur ina choinne; nó

- beartais páirtí polaitíochta nó barúlacha páirtí polaitíochta maidir le beartais páirtí polaitíochta eile nó iarrthóra sa toghchán a chur i láthair; nó
- vótaí a shireadh d'iarrthóir nó i gcoinne iarrthóra; nó
- polasaithe iarrthóra nó tuairimí iarrthóra a chur i láthair maidir le haon ábhar a bhaineann leis an toghchán nó le tuairimí iarrthóra maidir le beartais páirtí polaitíochta nó iarrthóra eile sa toghchán; nó
- tionchar a imirt ar thoradh an toghcháin.

2.7.2 I gcás ina n-úsáidtear maoin, earraí nó seirbhísí, a chuirtear ar fáil saor in aisce nó faoi chostas, le linn na tréimhse toghcháin, meastar iad mar chaiteachais toghcháin nach mór a chur san áireamh mar chaiteachas toghcháin ag an ngníomhaire ábhartha ag a bpraghas tráchtála [*Cuid 31(2)*]. [D'fhéadfadh sampla a bheith ann nuair a aontaíonn cuideachta priontála litríocht toghcháin a sholáthar, saor in aisce, a chosnódh €1,500 de ghnáth.] Ní mór an soláthar ábhair seo a údarú agus a chur san áireamh ag a phraghas tráchtála lúide aon ghnáth-lascaine a d'fhéadfadh a bheith ar fáil.

2.7.3 Ba chóir a thabhairt faoi deara, sa chás go soláthraíonn gnólacht/cuideachta seirbhísí saor in aisce nó faoi bhun costais, nach bhfuil siad ceadaithe ach amháin má tá siad faoi bhun luach €200 mura bhfuil an gnó/cuideachta cláraithe mar dheontóir corparáideach leis an gCoimisiún um Chaighdeán (féach alt 1.5.4)

2.7.4 Áirítear le caiteachais toghcháin íocaíochtaí le hoibrithe feachtais íochta nuair a fhaightear iad.

2.7.5 Ní féidir samplaí cinntitheacha a thabhairt sna treoirlínte seo de gach cineál caiteachas toghcháin. Mura bhfuil tú cinnte ar cheart cuntas a thabhairt ar mhír chostais mar chaiteachas toghcháin, ba cheart duit teagmháil a dhéanamh le Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeán chun comhairle a fháil.

Caiteachais toghcháin a íoctar as cistí poiblí

2.7.6 I gcás ina n-úsáidtear maoin, seirbhísí nó saoráidí a mhaoinítear go poiblí chun críocha toghcháin, ní mór costas na húsáide sin a aisíoc leis an soláthraí ábhartha. Ní mór na costais sin a chur san áireamh ansin mar chaiteachais toghcháin. Ní mór do ghníomhaire toghcháin an iarrthóra úsáid aon ábhair den sórt sin a údarú. Is faoin ngníomhaire ábhartha agus faoin iarrthóir, i gcomhairle le soláthraí na maoin, na seirbhísí nó na saoráidí, a bheidh sé luach na húsáide chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin a chinneadh agus cuntas a thabhairt ina leith sa ráiteas faoi chaiteachais toghcháin. [Áirítear ar shamplaí den chineál seo caiteachais úsáid a bhaint as áiseanna a mhaoinítear go poiblí amhail clúdaigh réamhíochta, teileafóin, am foirne srl.]

2.7.7 D'fhéadfadh go mbeadh ar iarrthóirí sa toghchán ar sealbhóirí oifige tofa/poiblí iad cumarsáid a dhéanamh leis na toghthóirí le linn na tréimhse toghcháin. I gcás ina n-íoctar costais as cistí poiblí, is gá idirdhealú a dhéanamh idir úsáid acmhainní poiblí le linn dóibh a ngnó ionadaíoch a dhéanamh agus úsáid acmhainní poiblí chun críocha toghcháin. Ní mór cuntas a thabhairt ar aon úsáid a bhaintear as a n-áiseanna maoinithe go poiblí chun a gcríoch toghcháin féin mar chaiteachais toghcháin.

- 2.7.8 Más rud é, le linn na tréimhse toghcháin, go n-úsáideann an t-iarrthóir ábhair a mhaoinítear go poiblí chun críche aon chineál cumarsáide gan iarraidh le haon duine de na toghthóirí, measfar gur úsáideadh na hábhair chun críocha toghcháin agus caithfear cuntas a thabhairt ar na costais mar chaiteachas toghcháin ar a luach tráchtála iomlán.
- 2.7.9 Sa chás go n-ardaítear fiosrúchán nua le hiarrthóir ina cháil mar iarrthóir (lena n-áirítear fiosrúchán nár ardaíodh leis an iarrthóir roimh an toghchán) fad is atá sé/sí ag canbhasáil agus go n-úsáidtear saoráidí a mhaoinítear go poiblí chun críocha freagra a thabhairt ar an bhfiosrúchán, measfar na háiseanna seo a bheith in úsáid chun críocha toghcháin. Áirítear leis seo am a chaitheann baill foirne ag freagairt don fhiosrúchán (ach amháin sa chás go bhfuil an fhoireann sin ag obair go deonach ar fheachtas an iarrthóra).
- 2.7.10 Meabhraítear do chomhaltaí an Oireachtais gur dá n-úsáid féin mar ionadaithe poiblí amháin a chuirtear saoráidí maoinithe ar fáil dóibh. Níor cheart na háiseanna sin a chur ar fáil d'iarrthóirí eile chun críocha toghcháin. Chun é sin a dhéanamh, d'fhéadfadh iarmhairtí tromchúiseacha a bheith aige faoi na hAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí 1995 agus 2001, chomh maith le costas toghcháin nach mór cuntas a thabhairt air.

2.8 Cad nach caiteachais toghcháin iad?

2.8.1 Áirítear le míreanna nach caiteachais toghcháin iad:

- **seirbhís saorphoist** arna soláthar ag An Post d'iarrthóirí (m.sh., Litir Um Thoghcháin) [*Sceideal alt 2(a); Cuid 22(2)(b)(i)*]. Ba chóir a thabhairt faoi deara nach mbreathnaítear ach ar na costais phoist mar chaiteachais toghcháin. Costas toghcháin is ea an costas a bhaineann leis an mbileog/seoladh toghcháin/Litir um Thoghcháin a chur le chéile;
- **seirbhís saor in aisce arna soláthar ag duine aonair**, lena n-áirítear mótarfheithicil, teileafón, srl., na pearsan aonair a úsáid, i gcás nach soláthraítear an tseirbhís mar chuid d'obair nó de ghnó na pearsan aonair [*Sceideal 2(a); Alt 22(2)(b)(iii)(I)*]. **[TABHAIR FAOI DEARA:** Tagraíonn an fhoráil seo den Acht go sonrach do dhuine aonair agus d'úsáid mótarfheithicil duine aonair (uatha). Má sholáthraíonn duine aonair níos mó ná feithicil amháin, féadfar úsáid na bhfeithicil breise a mheas mar chaiteachais toghcháin. Má sholáthraítear feithicil atá faoi úinéireacht cuideachta, comhpháirtíochta, gnó srl., d'iarrthóir, ní mheastar gur seirbhís saor in aisce í a chuireann duine aonair ar fáil. I gcúinsí den sórt sin, meastar gur costas toghcháin é úsáid na feithicil le linn na tréimhse toghcháin. Ní mór an costas tráchtála a bhaineann le feithicil den chineál céanna a fhrúiliú ar feadh tréimhse chomhchosúil a fhionnadh chun an costas toghcháin a ríomh.];
- **seirbhís arna soláthar i dtoghchán ag fostaí de chuid páirtí polaitíochta**, lena n-áirítear mótarfheithicil na pearsan aonair a úsáid, i gcás ina n-íoctar luach saothair an fhostaí as acmhainní páirtí nó as cistí poiblí agus i gcás nach bhfuil aon luaíocht nó

sochar comhchineáil á fháil ag an bhfostaí seachas a ghnáth-luach saothair (lena n-áirítear costais a aisíoc) i leith na seirbhíse sin [Sceideal 2(a); Alt 22(2)(b)(iii)(II)]. I gcás ina n-íoctar íocaíochtaí ragoibre de ghnáth le fostaí de chuid páirtí polaitíochta as uaireanta breise a oibriú, meastar gur "gnáth-luach saothair" é seo agus ní mheastar gur costas toghcháin é;

- **gnáthchlúdach na meán** agus tarchur craolta ar an raidió nó ar an teilifís thar ceann iarrthóra nó páirtí polaitíochta [Sceideal alt 2(a); Cuid 22(2)(b)(iv) & (v)]. Ní chlúdaíonn sé seo aon chostais léiriúcháin, nó costais eile, a bhaineann le tarchur ar an raidió nó ar an teilifís;
- **fógraíocht lasmuigh de thréimhse an toghcháin** - fógraí a bhí le feiceáil i nuachtán a raibh dáta foilsithe aige a bhí lasmuigh de thréimhse an toghcháin m.sh., fógraí "Go raibh maith agat" i nuachtáin tar éis lá na vótála.
- caiteachais **toghcháin a tabhaíodh i dtoghchán Dála, Eorpach nó áitiúil** roimhe sin a nochtadh i ráiteas caiteachas toghcháin a tugadh don Choimisiún um Chaighdeán nó d'údarás áitiúil [Sceideal mhír 2(b)]. Ní gá na costais seo a thaifeadadh arís. Ní bhaineann sé seo le hábhar a úsáidtear i ndáil le reifreann.

[**TABHAIR FAOI DEARA:** Má tá sé ar intinn ag iarrthóir ábhar toghcháin a taifeadadh roimhe seo i Ráiteas faoi Chaiteachais Toghcháin a úsáid, nó a athúsáid, ní mór dá ghníomhaire toghcháin fógra a thabhairt do Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeán agus sonraí a sholáthar faoi na hábhair atá á n-athúsáid agus faoin ráiteas faoi chaiteachais toghcháin ar ar taifeadadh iad roimhe sin.]

- an **Íocaíocht na dtáillí a tabhaíodh chun an t-ainmniúchán a urrú**, mar shampla an éarlais i leith an iarrthóra nó na speansais taistil nó eile a thabhaigh iarrthóir chun aontaitheoirí a fháil chun ainmniúchán an iarrthóra a áirithiú [Sceideal alt 2(d) & (dd)];
- an costas a bhaineann le cóipeanna de chlár na dtoghthóirí a cheannach [Sceideal alt 2(e)];
- **speansais mhaireachtála réasúnacha** (lena n-áirítear lóistín) iarrthóra agus oibríthe deonacha a oibríonn thar ac(h)eann [Sceideal alt 2(f)]. Faoin gceannteideal seo, chomh maith le caiteachais lóistín, ceadáítear caiteachas suas le €50 an duine in aghaidh an lae ar sólaistí, srl., agus ní gá cuntas a thabhairt air. (Ciallaíonn sé seo nach mbreathnaítear ar chaiteachais lóistín móide caiteachais eile suas le €50 an duine in aghaidh an lae mar chaiteachais toghcháin.);
- **costais sólaistí** don iarrthóir agus d'oibríthe feachtais deonacha i gcás nár mhó an méid a tabhaíodh in aghaidh an lae ar aon duine amháin ná an méid a chinn an Coimisiún um Chaighdeán mar chostais mhaireachtála réasúnacha.
- aon **oibrí feachtais íochta a thabhaíonn mionchostais** (nach mó ná €126.97 in aon íocaíocht amháin) go dleathach i ndáil leis an toghchán mura n-aisíoctar an tsuim sin leis an duine. (I dtéarmaí simplí ciallaíonn seo gur féidir le duine íoc as míreanna beaga

a chosnaíonn níos lú ná €126.97 agus ní caiteachais toghcháin iad seo mura lorgaíonn an duine aisíocaíocht ón ngníomhaire toghcháin) [*Sceideal alt 2(g)*].

[**TABHAIR FAOI DEARA:** Is iad na daoine seo a leanas amháin a fhéadfaidh caiteachais a thabhtú go dleathach nó íocaíochtaí a dhéanamh i dtoghchán i ndáil le hiarrthóir, gníomhaire toghcháin iarrthóra, gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta, nó duine atá údaraithe ag ceachtar gníomhaire chun caiteachais toghcháin a thabhtú . Dá réir sin, tá cion á dhéanamh ag aon duine eile a thabhaíonn caiteachais nó a dhéanann íocaíochtaí i dtoghchán thar ceann iarrthóra.

Ní mór do ghníomhairí toghcháin taifead a choinneáil de na mionchostais go léir nach bhfuil cuntas á thabhairt orthu mar chaiteachas toghcháin ina ráiteas ar chaiteachas toghcháin. D'fhonn déileáil le haon cheisteanna a d'fhéadfadh teacht chun cinn maidir le cén fáth nach dtaispeántar caiteachais i leith míreanna áirithe a úsáideadh le linn na tréimhse toghcháin mar chaiteachas toghcháin sa ráiteas ar chaiteachas toghcháin, féadfar a cheangal taifead de na "mionchaiteachais" sin go léir a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin. D'fhéadfadh sonraisc, admhálacha agus dearbháin maidir le mionchostais a bheith ag teastáil agus ba cheart don Ghníomhaire Toghcháin iad a choinneáil. Ní áirítear mionchostais i ríomh an chaiteachais toghcháin iomlán a tabhaíodh.]

- **oibríthe deonacha a ghlacann saoire bhliantúil**, m.sh. sa chás go nglacann foireann FPE atá ag dul as oifig nó foireann Chomhalta Oireachtais (amhail cúntóir pearsanta, cúntóir taighde, srl.) saoire bhliantúil agus go n-oibríonn sé/sí ar fheachtas toghcháin iarrthóra ar bhonn deonach le linn na tréimhse toghcháin, measfar gur mar sheirbhís in aisce a rinneadh an obair a dhéanann an ball foirne agus ní bheidh caiteachais a thuarastail le linn dó/di a bheith ag obair go deonach mar chaiteachais toghcháin chun críche an Achta;
- **fíneálacha a ghearrann** orgáin an Stáit, m.sh., fíneálacha páirceála agus bruscair;
- **seirbhísí cuntasóra**, nó duine eile, (cibé acu a íoctar nó nach n-íoctar iad) atá fostaithe chun na críche sonrach chun comhlíonadh cheanglais an Achta a chinntiú;
- **úsáid oifigí atá faoi úinéireacht páirtí polaitíochta** agus a chuirtear ar fáil d'iarrthóir lena n-úsáid sa toghchán. Ní gá costas barúlach cíosa a lua le húsáid na n-oifigí sin. Mar sin féin, is caiteachais toghcháin iad na costais teasa, solais, teileafóin, srl., a thabhaítear chun críocha toghcháin sna hoifigí sin le linn na tréimhse toghcháin.
- **póstaeir toghcháina bhaint** (má bhaintear iad tar éis lá na vótaíochta).
- **ábhar toghcháin eile lasmuigh de thréimhse an toghcháin**, ar nós cártaí "Go raibh maith agat", bileoga, nuachtlitreacha, srl., a dáileadh lasmuigh de thréimhse an toghcháin.
- **teileafóin phríobháideacha** (lena n-áirítear fóin phóca) a úsáid i gcás nár aisíocadh an costas a tabhaíodh leis an duine.
- **iompair agus taistil**, lena n-áirítear costais díosail/peitрил nach n-aisíoctar leis an duine.

- páirtí "clabhsúr na vótaíochta".

Níl an liosta seo uileghabhálach. Má tá aon cheisteanna agat maidir le míreanna caiteachas a d'fhéadfá a thabhtú le linn thréimhse an toghcháin, tá Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeáin ar fáil chun cabhrú leat agus an Ráiteas ar Chaiteachais Toghcháin á chomhlánú agat.

2.9 Costais eile a tabhaíodh chun iarrthóireacht a éascú

2.9.1 D'fhéadfadh sé go gcaithfí costais áirithe a thabhtú thar ceann an iarrthóra chun a rannpháirtíocht sa phróiseas toghcháin nó tuiscint ar an reachtaíocht ábhartha a éascú. Ní mheasann an Coimisiún um Chaighdeáin go bhfuil costais den sórt sin mar chuid de chaiteachas toghcháin iarrthóra nó páirtí polaitíochta. D'fhéadfadh na nithe seo a leanas a bheith i measc na samplaí:

- costais bhreise chúram leanaí;
- costas athchur oibre;
- saoire neamhláithreachta le pá;
- ús iasachta agus táillí bainc;
- costais a bhaineann le cruinnithe a thionólfar chun rannpháirtithe toghcháin a chur ar an eolas faoi cheanglais na reachtaíochta toghcháin (m.sh. cíos seomra, doiciméid, sólaistí, taisteal).

2.10 Sonraisc le soláthraithe a íoc

2.10.1 Ní mór don ghníomhaire toghcháin éilimh ar chaiteachais toghcháin a íoc, ó sholáthraithe, a fháil laistigh de 45 lá tar éis lá na vótála (i.e., 6 Iúil 2026). Ní féidir leis an ngníomhaire toghcháin éilimh a fhaightear tar éis an dáta seo a íoc[Cuid 34]. Is cion é íocaíocht a dhéanamh má fhaightear an t-éileamh tar éis na 45 lá a bheith caite. Chun díospóidí a sheachaint, tá sé thar a bheith tábhachtach go gcuirfeadh gníomhairí a soláthraithe ar an eolas faoin gceanglas seo agus iad ag déanamh orduithe ar mhaoin, earraí nó seirbhísí. Cé nach féidir éilimh den sórt sin a íoc, meastar iad go fóill mar chaiteachais toghcháin agus ní mór cuntas a thabhairt orthu sa Ráiteas faoi Chaiteachais Toghcháin a chuirtear ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin.

2.11 Ráiteas faoi Chaiteachais toghcháin a thabhairt

2.11.1 Seolfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin ráiteas ar chaiteachais toghcháin agus foirm dearbhaite reachtúil chuig gach gníomhaire toghcháin [Alt 36(1) & (2)]. Is féidir teagmháil a dhéanamh le foireann Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeáin ag info@sipo.ie má tá cúnaimh ag teastáil. Beidh Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeáin ar fáil freisin chun bualadh le gníomhairí toghcháin chun cabhrú leis an bhfoirm a chomhlánú.

Ní mór don Choimisiún um Chaighdeáin an fhoirm chomhlánaithe a fháil laistigh de 56 lá tar éis lá na vótála (i.e. 17 Iúil 2026).

Beidh ar an ngníomhaire toghcháin ráiteas ar chaiteachais toghcháin a chomhlánú fiú mura dtabhaítear aon chostais.

2.11.2 Ní mór na nithe seo a leanas a chur san áireamh sa ráiteas ar chaiteachais toghcháin:

- mionsonraí na gcostas go léir a thabhaigh an gníomhaire toghcháin agus a c(h)uid daoine údaráithe, lena n-áirítear soláthairtí maoiné, earraí nó seirbhísí saor in aisce nó faoi bhun costais a úsáideadh le linn na tréimhse toghcháin [Alt 36(1)(a)];
- mionsonraí na ndaoine údaráithe (a bhféadfadh an t-iarrthóir a bheith san áireamh iontu; stiúrthóir toghcháin nó gníomhaire náisiúnta an pháirtí) lena n-áirítear an méid a údaraíodh do gach duine údaráithe a chaitheamh agus na méideanna a caitheadh iarbhir;
- deimhniú ar an gcuid de theorainn chaiteachais an iarrthóra arna sannadh ag an iarrthóir dá pháirtí polaitíochta [Alt 36(1)(c)]. Mar a luaitear in alt 2.4.3, ní mór don ghníomhaire toghcháin cóip den chomhaontú i scríbhinn idir an t-iarrthóir agus an páirtí polaitíochta a ráiteas caiteachais toghcháin a thabhairt dó/di;
- sonraí faoi aon éilimh ar íocaíocht atá faoi dhíospóid [Alt 36(1)(d)];
- faisnéis maidir le héilimh dhéanacha ar íocaíocht (i.e., éilimh a fuarthas níos mó ná 45 lá tar éis an lae vótaíochta) [Alt 36(1)(d)];
- sonraí na gcostas a tabhaíodh ar earraí, ar mhaoin nó ar sheirbhísí a úsáideadh le linn na tréimhse toghcháin nuair a íocadh na costais as cistí poiblí.

2.11.3 Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin taifead ar mhionchostais (nach mó ná €126.97 in aon íocaíocht amháin) a éileamh freisin chun déileáil le haon cheisteanna a d'fhéadfadh teacht chun cinn maidir le cén fáth nach dtaispeántar caiteachais i leith míreanna áirithe a úsáideadh le linn na tréimhse toghcháin mar chaiteachas toghcháin ar an ráiteas ar chaiteachas toghcháin. Ní chuirfear mionchostais san áireamh agus na caiteachais toghcháin iomlána a thabhaítear á ríomh (féach paragraf 2.8.1 le haghaidh sainmhíniú ar "mhionchaiteachais").

2.11.4 Ní mór sonraisc, admhálacha nó dearbháin le haghaidh gach íocaíochta caiteachas toghcháin is mó ná €126.97 a chur san áireamh leis an ráiteas ar chaiteachais toghcháin [Alt 31(9)]. Forchoimeádan an Coimisiúin um Chaighdeáin an ceart freisin aon sonrasc, admháil nó dearbhán a iarraidh ar mhír chaiteachais ar luach níos lú ná €126.97 atá le feiceáil i ráiteas ar chaiteachais toghcháin nó i dtaifead ar mhionchaiteachais.

- 2.11.5 Cuirfear mion-easnamh nó earráidí a d'aimsigh an Coimisiún um Chaighdeáin i ráiteas ar chaiteachais toghcháin in iúl don ghníomhaire toghcháin. Má iarrtar air/uirthi a ráiteas caiteachais toghcháin a leasú, ní mór don ghníomhaire toghcháin é sin a dhéanamh laistigh de 14 lá [Alt 4(2)].
- 2.11.6 Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin faisnéis bhreise a iarraidh ar ghníomhaire toghcháin maidir lena ráiteas ar chaiteachais toghcháin. I gcás ina n-iarrtar faisnéis bhreise den sórt sin, ní mór í a sholáthar i bhfoirm a chinnfidh an Coimisiún um Chaighdeáin agus d'fhéadfadh go mbeadh dearbhú reachtúil ag gabháil léi. [Cuid 36(2A)].
- 2.11.7 Tar éis tuairisceáin a chur isteach agus a fhíorú, leagfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin na ráitis ar Chaiteachais Toghcháin agus na dearbhuithe reachtúla faoi bhráid dhá Theach an Oireachtais [Alt 37(1)] agus cuirfear ar fáil don phobal iad lena n-iniúchadh agus lena gcóipeáil [Alt 73]. Tá sonraí achoimre ar an gcaiteachas tabhaithe san áireamh i dtuarascáil do Chathaoirleach Dháil Éireann [Cuid 4(1)], a leagtar faoi bhráid gach Tí den Oireachtas [Cuid 4(5)] agus a fhoilsítear ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin um Chaighdeáin.

2.12 Cionta agus pionóis is infheidhme maidir le gníomhairí toghcháin

- 2.12.1 Má fhaightear ciontach é i gcion faoin Acht, féadfar fíneáil nó, ar é nó í a chiontú trí dhíotáil, fíneáil nó príosúnacht a chur ar an nGníomhaire Toghcháin, ar é a chiontú trí dhíotáil.

Is cionta faoin Acht iad seo a leanas:

- Ró-éileamh ag gníomhaire toghcháin sa toghchán:
  - is cion é, atá inphionóis le fíneáil [Alt 43(2)(a) agus Alt 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha 2010];
  - is féidir le duine achainí a dhéanamh ar an Ard-Chúirt chun toradh an toghcháin a chur ar leataobh [Cuid 45];
  - baintear ró-éileamh gníomhaire toghcháin as aisíocaíocht an iarrthóra [Alt 40(b)].
- Duine nach bhfuil údaraithe déanamh amhlaidh ag tabhú caiteachais nó ag déanamh íocaíochta i ndáil leis an toghchán. D'fhéadfadh fíneáil a bheith mar thoradh ar chiontú [Alt 43(1)(b) & 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha 2010].
- Má íocann gníomhaire toghcháin éileamh níos mó ná 45 lá tar éis lá na vótála (i.e., tar éis an 6 Iúil 2026). D'fhéadfadh fíneáil a bheith mar thoradh ar chiontú [Alt 43(2)(b) & 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha 2010].
- Mainneachtain cibé fiosruithe a dhéanamh agus cibé taifid a chothabháil is gá chun ráiteas caiteachas toghcháin a thabhairt agus dearbhú reachtúil a dhéanamh. D'fhéadfadh fíneáil a bheith mar thoradh ar chiontú [Alt 36(4) & 43(2)(e) & 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha 2010].
- Má theipeann ar ghníomhaire toghcháin, ráiteas maidir le caiteachais toghcháin agus dearbhú reachtúil a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin faoin spriocdháta reachtúil

(i.e., faoin 17 Iúil 2026). D'fhéadfadh fíneáil agus fíneáil leanúnach a bheith mar thoradh ar chiontú in aghaidh gach lae, tar éis ciontú, ar a bhfuil an ráiteas agus an dearbhú fós gan íoc [Alt 43(2)(c) & 43(5)(a) & (c) & Ailt 6 agus 8 den Acht Fíneálacha 2010]

- Má theipeann ar ghníomhaire toghcháin, faisnéis fhorlíontach a sholáthar a bhaineann le ráiteas ar chaiteachais toghcháin de réir mar a iarrann an Coimisiún um Chaighdeáin. D'fhéadfadh fíneáil a bheith mar thoradh ar chiontú [Alt 36(2A) & 43(2)(e) & 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha 2010].
- Má thugann gníomhaire toghcháin, go feasach, ráiteas bréagach nó míthreorach maidir le caiteachais toghcháin don Choimisiún um Chaighdeáin. D'fhéadfadh fíneáil agus/nó príosúnacht suas le trí bliana a bheith mar thoradh ar chiontú [Alt 43(2)(d) & 43(5)(b)].
- Má theipeann ar ghníomhaire toghcháin, cóip d'ordú cúirte a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin, laistigh de 7 lá tar éis dháta an ordaithe, chun éileamh faoi dhíospóid a íoc. D'fhéadfadh fíneáil a bheith mar thoradh ar chiontú [Alt 36(3) & 43(2)(e) & 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha 2010].

Is cion ar leith é seo a leanas faoin Acht.

- Mainneachtain an Ráiteas ar Chaiteachais Toghcháin nó an Dearbhú Reachtúil a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin.

Má tá an Coimisiún den tuairim go bhféadfadh cion faoi na hAchtanna Toghcháin a bheith déanta, féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin imeachtaí achoimre a thionscnamh agus a thabhairt ar aghaidh. Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin "fógra íocaíochta seasta" le híocaíocht sheasta €200 a sheirbheáil ar dhuine a rinne cion mar atá leagtha amach ag (v). I gcás ina seirbheálfar fógra um íocaíocht sheasta ar dhuine, ní thionscnófar aon ionchúiseamh i leith an chiona má dhéantar íocaíocht ar an dáta nó roimh an dáta a shonraítear san fhógra um íocaíocht sheasta.

Caibidil 3: Comhairle ar Chúrsaí ar Leith

3.1 Tiomsaitheoirí Airgid

3.2 Fógraíocht ar fheithiclí

3.3 Saorúsáid feithiclí

3.4 Úsáid na foirne a n-íoctar a dtuarastail as cistí poiblí

3.5 Cuntas a thabhairt ar úsáid oifigí le linn na tréimhse toghcháin

3.6 Póstaeir loitiméirithe nó damáistithe

3.1 Ócáidí tiomsaithe airgid

3.1.1 Glanluach ranníocaíochta le teagmhas tiomsaithe airgid a chinneadh

De réir fhorálacha ailt 22(2)(a)(vi) & (vii) den Acht, áirítear le tabhartas glanluach ranníocaíochta d'ócáid tiomsaithe airgid. Meastar ranníocaíocht le hócáid tiomsaithe airgid a bheith déanta ar an dáta a reáchtáiltear an ócáid tiomsaithe airgid (agus ní an dáta a fhaightear an ranníocaíocht iarbhír).

Faightear glanluach ranníocaíochta le teagmhas tríd an nglanbhrabús ón teagmhas a ríomh ar dtús (i.e., tríd an gcostas a bhaineann leis an teagmhas a reáchtáil a asbhaint ón méid iomlán a chruinníonn an teagmhas). Cuirtear an glanbhrabús i leith líon na ndaoine a chuireann leis an ócáid i gcomhréir leis an ranníocaíocht a dhéanann gach duine. Tugann sé seo glanluach (síntiús) ranníocaíocht gach duine leis an imeacht tiomsaithe airgid.

Ní féidir le tabhartais dul thar an uasteorainn incheadaithe in aghaidh an duine i.e. €1,000.

Mar shampla, dá n-íocfadh duine €1,000 i leith na táille iontrála do dheichniúr, ba é €1,000 an ranníocaíocht mhór a bheadh aige/aici don ócáid. Dá mba é €20 an duine a bhí i láthair an costas a bhain leis an ócáid a reáchtáil, bhainfí suim €200 as an ranníocaíocht chomhlán a rinne sé/sí, rud a d'fhágfadh glanshíntiús €800. Dá ndéanfadh an duine ranníocaíochtaí eile leis an ócáid (m.sh., capaill a cheannach ag oíche rása, urraíocht a dhéanamh ar pholl ag clasaic gailf), bheadh sé riachtanach luach na ranníocaíochtaí sin a chur leis an nglanshíntiús €800 chun glanluach comhiomlán a síntiús don ócáid tiomsaithe airgid a chinneadh.

Leagtar amach sna míreanna seo a leanas na ceanglais reachtacha maidir le cineálacha éagsúla imeachtaí tiomsaithe airgid a fhéadfar a eagrú i gcomhthéacs toghcháin.

3.1.2 Tiomsaitheoirí airgid arna n-eagrú ag páirtí polaitiúil chun cistí a chruinniú don pháirtí

I gcás ina n-eagraíonn páirtí polaitíochta imeacht tiomsaithe airgid chun cistí a chruinniú don pháirtí, meastar gur tabhartas don pháirtí glanluach ranníocaíochta a dhéanann duine leis an ócáid tiomsaithe airgid. Tá feidhm aige seo fiú má úsáideann an páirtí na cistí ina dhiaidh sin chun tacú le duine amháin nó níos mó dá iarrthóirí i dtoghchán [Ailt 22(2)(a)(vii)].

Má thugtar cuid d'imeachtaí na hócáide nó iad go léir i bhfoirm airgid d'iarrthóir(i) an pháirtí, meastar gur tabhartas é ón bpáirtí don iarrthóir/do na hiarrthóirí. Má úsáideann an páirtí na fáiltais chun caiteachais toghcháin a thabhaítear thar ceann an iarrthóra a íoc, ní mheasann an páirtí don iarrthóir/do na hiarrthóirí gur síntiús é. Ní cheanglófar ar an bpáirtí luach iomlán na bhfáltais ón ócáid tiomsaithe airgid a nochtadh i Ráiteas Síntiúis. Ceanglófar ar an bpáirtí aon síntiú(i)s a nochtadh ó dhuine atá níos mó ná glanluach €1,500. Baineann an uasteorainn €2,500 chun glacadh le síntiúis ón duine céanna ag páirtithe polaitíochta sa bhliain chéanna le glanluach na ranníocaíochtaí le himeachtaí tiomsaithe airgid. Tá feidhm freisin leis an teorainn €200 ar ghlacadh le síntiúis ó dheontóirí corparáideacha neamhchláraithe. Sa chás gur mó ná €100 glanluach aon deonacháin airgeadaíochta aonair don ócáid tiomsaithe airgid, ceanglófar ar aonad cuntasíochta an pháirtí, (i.e., brainse den cheannoifig) a d'eagraigh an ócáid, mura bhfuil ceann aige cheana féin, cuntas síntiús polaitiúil a oscailt. Mura sáraíonn glanluach aon deonacháin airgeadaíochta aonair don ócáid €100, ní cheanglófar ar aonad cuntasíochta an pháirtí cuntas síntiús polaitíochta a oscailt. Má tá cuntas síntiús polaitiúil ag

an aonad cuntasáíochta cheana féin, ní mór gach síntiús airgid, cibé luach, a fhaightear i ndáil leis an imeacht a thaisceadh leis an gcuntas síntiús polaitíochta.

3.1.3 Tiomsaitheoirí airgid arna n-eagrú ag páirtí polaitíochta chun cistí a chruinniú dá iarrthóir(i) sa toghchán

Sa chás go n-eagraíonn páirtí polaitíochta imeacht tiomsaithe airgid chun cistí a chruinniú dá iarrthóir(i) sa toghchán agus go gcuirtear fáltais na hócáide ar aghaidh chuig an iarrthóir/na hiarrthóirí, meastar gur idirghabhálaí é an páirtí a ghlacann le síntiús thar ceann an iarrthóra/na n-iarrthóirí. Meastar gur síntiús don iarrthóir/do na hiarrthóirí an ghlanranníocaíocht a dhéanann duine leis an ócáid tiomsaithe airgid. Tá an t-iarrthóir/na hiarrthóirí (i.e., níl an páirtí) freagrach as an síntiús agus ní mór dó/di a chinntiú go gcomhlíonann sé/sí na ceanglais reachtacha (leagtha amach ag 3.1.4 thíos).

Más amhlaidh atá, áfach, go gcoinníonn an páirtí smacht ar na fáltais, féadfar a mheas go ndearnadh na tabhartais don pháirtí agus beidh an páirtí freagrach as a chinntiú go gcomhlíontar na ceanglais reachtacha (a leagtar amach ag 3.1.2 thuas).

3.1.4 Tiomsaitheoirí airgid arna n-eagrú ag iarrthóir

Sa chás go n-eagraíonn iarrthóir imeacht tiomsaithe airgid chun airgead a chruinniú dá fheachtas toghcháin, meastar gur síntiús don iarrthóir ranníocaíochtaí leis an ócáid [*Ailt 22(2)(a)(vi)*].

Ní cheanglófar ar an iarrthóir luach iomlán na bhfáltas ón ócáid tiomsaithe airgid a nochtadh i Ráiteas Síntiúis. Ceanglófar ar an iarrthóir aon síntiús ó dhuine a chuireann leis an imeacht os cionn glanluach €600 a nochtadh. Baineann an uasteorainn €1,000, le haghaidh síntiúis ó aon duine amháin sa bhliain chéanna, le glanluach na ranníocaíochtaí le himeachtaí tiomsaithe airgid. Más mó ná €100 glanluach aon síntiús airgid d'imeacht tiomsaithe airgid arna eagrú ag iarrthóir, ceanglófar ar an iarrthóir, mura bhfuil ceann aige/aici cheana féin, cuntas síntiús polaitíochta a oscailt agus an síntiús agus gach síntiús airgid ina dhiaidh sin a thaisceadh leis an gcuntas. Mura sáraíonn glanluach síntiús airgid aonair don ócáid €100, ní bheidh ar an iarrthóir cuntas síntiús polaitíochta a oscailt. Má tá cuntas síntiús polaitiúil ag an iarrthóir cheana féin, ní mór gach síntiús airgid, cibé luach, a fhaightear i ndáil leis an imeacht a thaisceadh leis an gcuntas.

3.1.5 Tiomsaitheoirí airgid arna n-eagrú thar ceann iarrthóra ag duine nó grúpa seachas an t-iarrthóir nó a pháirtí polaitíochta

Sa chás go n-eagraíonn duine nó grúpa seachas an t-iarrthóir nó a pháirtí polaitíochta imeacht tiomsaithe airgid thar ceann iarrthóra (m.sh., "Grúpaí cairde ... agus tugtar fáltais na hócáide ar lámh don iarrthóir, meastar gur idirghabhálaí é an duine/grúpa tiomsaithe airgid a ghlacann le síntiús thar ceann an iarrthóra. Meastar go bhfuair an t-iarrthóir na síntiús agus tá sé/sí freagrach as a chinntiú go gcomhlíontar na ceanglais reachtaíochta (a leagtar amach ag 3.1.4 thuas).

Mura dtugtar fáltais an imeachta ar lámh don iarrthóir agus má choinníonn an grúpa tiomsaithe airgid iad, beidh feidhm ag an méid seo a leanas:

- más mó ná €100 glanluach aon síntiús don ócáid tiomsaithe airgid, beidh ar an duine/ghrúpa clárú mar "thríú páirtí" leis an gCoimisiún um Chaighdeán. Ceanglófar ar

an duine/ghrúpa cloí leis na forálacha den Acht a bhaineann le tríú páirtithe maidir le cuntas síntiúis polaitíochta a oscailt agus glacadh le síntiúis áirithe,

- meastar gur síntiúis don iarrthóir an t-airgead go léir a thugtar ina dhiaidh sin don iarrthóir agus gach caiteachas toghcháin a thabhaíonn an grúpa tiomsaithe airgid nó gach íocaíocht a dhéanann an grúpa tiomsaithe airgid thar ceann an iarrthóra,
- más mó ná €600 luach comhiomlán na ndeonachán ón ngrúpa tiomsaithe airgid don iarrthóir, ceanglófar ar an iarrthóir sonraí an chéanna a nochtadh ina Ráiteas Síntiúis;
- Is é €1,000 an luach uasta síntiúis is féidir leis an iarrthóir a ghlacadh in aon bhliain ó dhuine/grúpa tiomsaithe airgid a mheastar a bheith ina thríú páirtí (agus ní mar idirghabhálaí a ghlacann le síntiúis thar ceann an iarrthóra).

3.2 Fógraíocht ar fheithiclí

3.2.1 Is costas toghcháin é oiriúnú ("clúdach") carranna, jípeanna, veaineanna, srl., le libhré iarrthóra nó páirtí polaitíochta toisc go gcuireann sé iarrthóireacht duine agus/nó leasanna páirtí polaitíochta chun cinn sa toghchán. Má úsáidtear feithiclí den sórt sin le linn na tréimhse toghcháin, is costas toghcháin é na costais iomlána a bhaineann leis an bhfógraíocht a tháirgeadh ar na feithiclí.

3.2.2. Mar sin féin, is eol don Choimisiún um Chaighdeáin, áfach, go n-úsáideann roinnt ionadaithe poiblí clinicí dáilcheantair shoghluaiste atá "clúdaithe" cheana féin i libhré ionadaí poiblí nó páirtí polaitíochta. Tá an Coimisiún um Chaighdeáin den tuairim, i gcás inar úsáideadh feithiclí den sórt sin ar bhonn leanúnach agus go bhfuil siad "clúdaithe" le libhré atá de chineál ginearálta agus nach bhfuil ag iarraidh go sainráite iarrthóireacht duine agus/nó leasanna páirtí polaitíochta a chur chun cinn sa toghchán, nach measfar gur costas toghcháin iad na costais a bhaineann leis na feithiclí sin a oiriúnú fiú má úsáidtear na feithiclí le linn na tréimhse toghcháin.

3.2.3 Más rud é, áfach, go bhfuil oifig shoghluaiste á húsáid don toghchán amháin nó go bhfuil sí "clúdaithe" le libhré a chuireann iarrthóireacht duine, leasanna páirtí chun cinn go sainráite nó a dhéanann sireadh vótaí d'iarrthóir agus/nó do pháirtí polaitíochta sa toghchán, ansin meastar gur costas toghcháin an costas a bhaineann leis an bhfeithicil a oiriúnú agus, má úsáidtear an fheithicil le linn na tréimhse toghcháin, ní mór cuntas a thabhairt ar an gcostas iomlán a bhaineann leis an bhfeithicil a oiriúnú.

3.2.4 Sa chás go bhfuil sé beartaithe gan cuntas a thabhairt ar fhógraíocht / libhré ar fheithicil feachtais ar an mbonn nach chun críocha toghcháin atá an fhógraíocht / libhré, ba cheart don ghníomhaire ábhartha teagmháil a dhéanamh leis an gCoimisiún um Chaighdeáin lena dheimhniú nach costas toghcháin é an fhógraíocht / libhré.

3.3 Úsáid feithiclí saor in aisce,

3.3.1 Foráiltear i gCuid 1(f) den Sceideal a ghabhann leis an Acht go n-áirítear ar chaiteachais toghcháin ar iompar agus ar thaisteal "*costais a thabhaítear ar iompar agus ar thaisteal (ar aon bhealach), peitreal agus díosal, cíos nó úsáid feithiclí feachtais, cíos nó úsáid feithiclí chun vótálaithe a iompar ar lá na vótaíochta, costais chóiríochta, seirbhísí tacsáí agus hacnaí agus seirbhísí cúiréireachta.*"

3.3.2 Foráiltear le Cuid 2(a) den Sceideal a ghabhann leis an Acht nach measfar gur costas toghcháin aon cheann de na nithe dá dtagraítear in Alt 22(2)(b)(i) agus 22(2)(b)(iii - v) den Acht. Forálann an tAcht freisin nach measfar gur síntiúis iad na nithe ag alt 22(2)(b) (i - vii).

3.3.3 Foráiltear le halt 22(b)(iii)(I) den Acht nach mbreathnaítear ar sheirbhís a thugann duine aonair, lena n-áirítear úsáid mhótarfeithicil na pearsan aonair, mar thabhartas nó mar chaiteachas toghcháin i gcás nach soláthraítear an tseirbhís mar chuid d'obair nó de ghnó na pearsan aonair. Tagraíonn Alt 22(b)(iii)(I) go sonrach do dhuine aonair agus do mhótarfeithicil duine aonair. Dá bhrí sin, i gcás ina dtugann duine aonair saorúsáid feithicil aonair d'iarrthóir sa toghchán, ní mheastar gur síntiús don iarrthóir nó mar chaiteachais toghcháin é. Más rud é, áfach, go ngearrann an duine aonair táillí de ghnáth as úsáid na feithicil atá i gceist, mheasfaí gur síntiús agus costas toghcháin é. Má sholáthraíonn duine aonair níos mó ná feithicil amháin, féadfar féachaint ar na feithiclí breise mar shíntiúis agus mar chaiteachais toghcháin.

3.3.4 Mar atá luaite thuas, is tagairt shonrach do dhuine aonair an tagairt in alt 22(b)(iii)(I). Má sholáthraítear feithicil atá faoi úinéireacht cuideachta, comhpháirtíochta, gnó srl. d'iarrthóir, ní mheastar gur seirbhís saor in aisce í a chuireann duine aonair ar fáil. I gcúinsí den sórt sin, dá bhrí sin, meastar gur síntiús agus mar chaiteachais toghcháin é an fheithicil a úsáid. Ní mór an costas tráchtála a bhaineann le feithicil den chineál céanna a fhrúiliú ar feadh tréimhse comhchosúil a fhionnadh chun a luach mar shíntiús a nochtadh agus chun a húsáid a nochtadh le linn na tréimhse toghcháin, mar chaiteachais toghcháin.

3.4 Úsáid foirne a n-íoctar a dtuarastail as cistí poiblí

3.4.1 Foráiltear leis an Acht go ndéanfar earraí, maoin nó seirbhísí i gcás ina n-íoctar na costais as cistí poiblí agus a úsáidtear chun *críocha le linn na tréimhse toghcháin* a aisíoc agus a mheas mar chaiteachais toghcháin.

3.4.2 Má tá ball foirne (i.e., comhairleoir speisialta, rúnaí toghcheantair, tiománaí, cúntóir pearsanta, cúntóir taighde, srl.) sealbhóir oifige tofa/poiblí ag gabháil dá ghnáthdhualgais le linn na tréimhse toghcháin agus níl sé/sí ag soláthar seirbhíse atá chun críocha toghcháin, ansin ní mheastar gur costas toghcháin é an costas a bhaineann le gníomhaíochtaí den sórt sin a dhéanamh. Sa chás go bhfuil baill foirne den sórt sin ag gabháil do ghníomhaíochtaí atá chun críocha toghcháin, measfar gur costas toghcháin iad a gcostais. Is faoi shealbhóir na hoifige poiblí, i gcomhar lena ghníomhaire toghcháin agus soláthraí na seirbhísí, a bheidh sé cinneadh a dhéanamh maidir lena mhéid a fostaíodh an fhoireann sin chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin agus cuntas a thabhairt ina leith ar Ráiteas faoi Chaiteachais Toghcháin an ghníomhaire toghcháin.

- 3.4.3 Cuirtear carranna Stáit agus tiománaithe Gardaí ar fáil do shealbhóirí áirithe oifige poiblí ar chúiseanna slándála. Dá réir sin, ní mheastar gur caiteachais toghcháin í úsáid ghluaisteáin agus tiománaithe Stáit sna cásanna seo le linn na tréimhse toghcháin, toisc go gcuirtear ar fáil iad ar chúiseanna slándála agus ní mór do na sealbhóirí oifige sin iad a úsáid i gcónaí.
- 3.4.4 Mar sin féin, soláthraíonn roinnt sealbhóirí oifige tofa/poiblí a gcarranna féin agus ceapann siad tiománaithe sibhialta a íoctar as cistí poiblí. Is caiteachais toghcháin é úsáid ghluaisteáin agus tiománaithe ag na daoine sin chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin. Féadfaidh siad costais taistil a éileamh nuair a úsáidtear an carr le haghaidh gnó oifigiúil; mar sin féin, ní cháilíonn a húsáid chun críocha toghcháin mar ghnó oifigiúil le haghaidh éileamh den sórt sin.
- 3.4.5 I gcás ina nglacann ball foirne de shealbhóirí oifige tofa/poiblí saoire bhliantúil chun obair a dhéanamh ar fheachtas toghcháin ar bhonn deonach le linn thréimhse an toghcháin, measfar gur mar sheirbhís in aisce a rinneadh an obair a rinne siad agus, d'ainneoin go bhféadfadh an obair sin a bheith cosúil lena ngnáthobair, ní mheasfar gur caiteachais toghcháin chun críocha an Achta costas a dtuarastail le linn dóibh a bheith ag obair go deonach.
- 3.4.6 Molann an Coimisiún um Chaighdeán, áfach, i gcás ina ndéantar agóid i gcoinne an ráitis ar chaiteachais toghcháin a chuireann sealbhóirí oifige tofa/poiblí isteach, gur cheart d'iarrthóirí den sórt sin a chinntiú go gcoinnítear taifid chúí ar laethanta saoire fabhráithe agus tógtha ag an bhfoireann. Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeán dearbhú i scríbhinn a iarraidh go bhfuil saoire glactha ag an bhfoireann i gceist le linn na tréimhse toghcháin.

3.5 Cuntas a thabhairt ar úsáid oifige le linn na tréimhse toghcháin

a) Ginearálta

Maidir le hoifig agus stáiseanóireacht, foráiltear leis an Acht go n-áirítear i gcaiteachais toghcháin *"costais a thabhaítear i gcíos nó in úsáid áitribh oifige nó seomraí cruinnithe chun críocha toghcháin (seachas chun críocha comhdhálacha bliantúla nó comhdhálacha páirtí eile) agus na costais a bhaineann le téamh, leictreachas, árachas, ceannach nó cíós trealaimh oifige, teileafóin, stáiseanóireachta agus postais"*.

Dá réir sin, meastar gur caiteachais toghcháin iad na caiteachais a thabhaítear chun oifig a fháil ar cíós. Ní mór cuntas a thabhairt ar chíos a íocadh i leith na tréimhse toghcháin ar an Ráiteas faoi Chaiteachais Toghcháin.

Sa chás go gcuirtear úsáid oifige ar fáil saor in aisce nó faoi bhun costais, meastar gur costas toghcháin luach tráchtála iomlán úsáid na hoifige chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin agus ní mór cuntas a thabhairt air. Agus an luach tráchtála á chinneadh, féadfar riocht na hoifige a chur san áireamh. Lena chois sin, is féidir liúntais a thabhairt d'aon lascaire a thugtar de ghnáth nó a bhíonn ar fáil go ginearálta.

Ní costas toghcháin é oifig a sholáthar gan mhúirear in áit chónaithe phríobháideach duine, i gcás nach bhfuil an seomra a chuirtear ar fáil le ligean ar cíós sa ghnáthchúrsa. Mar sin féin,

is caiteachais toghcháin é aon speansas a thabhaítear le linn athruithe a dhéanamh chun é a úsáid chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin a éascú.

b) Oifigí ionadaíochas poiblí a úsáid

Meastar gur costas toghcháin é sealbhóir oifige tofa/poiblí a shuíomh oifige atá maoinithe go poiblí a úsáid chun críocha toghcháin. Ba cheart a mhéid a úsáideadh an oifig chun críocha toghcháin le linn thréimhse an toghcháin a chur san áireamh. Ní mór costais choimhdeacha, lena n-áirítear tuarastail, téamh, soilsíú, gutháin, facs, cóipeáil, clódóireacht, stáiseanóireacht, postas, clúdaigh, agus costais chomhchosúla a tabhaíodh chun críocha toghcháin a chur san áireamh.

Is costas toghcháin freisin é oifigí a mhaoinítear go poiblí a úsáid chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin. Áirítear leis sin costais tuarastail agus costais státseirbhíseach nó comhairleoirí speisialta, i gcás ina bhfuil siad ag gabháil do ghníomhaíochtaí chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin, chomh maith le costais choimhdeacha eile amhail teas, solas, fóin, facs, cóipeáil, príontáil, stáiseanóireacht, postas, clúdaigh, srl. i gcás inar tabhaíodh na costais sin chun críocha toghcháin.

c) Cuntas a thabhairt ar oifigí atá faoi úinéireacht iarrthóra nó páirtí polaitíochta

Ní gá cuntas a thabhairt ar chostais chíosá barúlacha maidir le húsáid oifige atá faoi úinéireacht iarrthóra mar chaiteachais toghcháin. Ar an gcaoi chéanna, i gcás ina bhfuil oifig ag páirtí polaitíochta i toghcheantar a úsáideann a iarrthóir/a hiarrthóirí le linn feachtais toghcháin, ní cheanglaítear ar an bpáirtí ná ar an iarrthóir costais chíosá bharúlacha a chur i bhfeidhm maidir le húsáid na n-oifigí sin. Mar sin féin, ní mór cuntas a thabhairt ar aon speansas a tabhaíodh le linn athruithe a dhéanamh chun é a úsáid chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin a éascú.

d) Costais bharúlacha a bhaineann le cíos láithreáin do phóstaer nó d'ábhar toghcháin eile

Ní gá cuntas a thabhairt ar chostais bharúlacha chíosá láithreáin i gcás ina ndéantar póstaer nó ábhar eile a thógáil/a thaispeáint i réadmhaoin phríobháideach nó in áitribh tráchtála nach láithreáin aitheanta iad chun na críche sin nó timpeall orthu.

3.6 Póstaer a ndearnadh loitiméireacht orthu nó a bhfuil damáiste déanta dóibh

3.6.1 Má chuirtear póstaer in airde le linn na tréimhse toghcháin (23 Aibreán 2026 go 22 Bealtaine 2026), meastar gur úsáideadh é le linn thréimhse an toghcháin agus ní mór cuntas a thabhairt air mar chaiteachas toghcháin fiú má thiteann an póstaer síos, má dhéantar loitiméireacht air, etc. roimh lá na vótála. Lena chois sin, is caiteachais toghcháin é an costas a bhaineann le póstaer a ndearnadh loitiméireacht orthu nó a ndearnadh damáiste dóibh a athchur má úsáidtear na póstaer athsholáthair le linn na tréimhse toghcháin.

Aguisín 1: Sainmhínithe

ciallaíonn "**cuntas**" cuntas in institiúid sa Stát chun airgead a fhaightear i leith deonachán a chreidiúnú agus a dhochar [Alt 22(2)(aa)];

ciallaíonn '**iarrthóir**' duine a ndearbhóidh sé nó sí féin, nó daoine eile, ar dháta nó roimh dháta gluaiseachta eascaire i ndáil le holltoghchán nó corrthoghchán Dála nó dáta déanta an ordaithe lena gceaptar lá vótaíochta i ndáil le toghchán Seanaid nó toghchán do Pharlaimint na hEorpa, gur iarrthóir é nó í féin nó daoine eile sa toghchán lena mbaineann [Alt 22(2)(aa)];

sainmhínítear '**deontóir corparáideach**' mar seo a leanas:

- comhlacht corpraithe;
- comhlacht neamhchorpraithe daoine; nó
- iontaobhas

a dhéanann síntiús. Meastar gur aon duine amháin comhlacht corpraithe agus aon fhochuideachta dá chuid. [Alt 22(2)(a)].

ciallaíonn '**criptea-airgeadra**' aon chineál airgeadra dhigitigh nach rialaítear, agus a n-úsáidtear teicnící criptithe ina leith chun giniúint aonad airgeadra a rialáil agus aistriú airgid a fhíorú;

ciallaíonn '**deonachán**' aon ranníoc arna thabhairt laistigh nó lasmuigh den Stát (lena n-áirítear fo-eagraíocht ag a bhfuil oifig lasmuigh den Stát) chun críocha polaitíochta ag aon duine, cibé acu is comhalta de pháirtí polaitíochta é nó nach ea, do pháirtí polaitíochta, do chomhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, do Mhéara Luimnigh, d'ionadaí i bParlaimint na hEorpa nó do thríú páirtí nó d'iarrthóir sa Dáil, Luimnigh, nó toghchán Eorpach agus folaíonn sé gach ceann nó aon cheann díobh seo a leanas, eadhon -

- síntiús airgid [Alt 22(2)(a)(i)];
- síntiús maoiné nó earraí [Alt 22(2)(a)(ii)];
- ag tabhairt an chirt chun aon mhaoiné nó earraí a úsáid, gan íocaíocht nó comaoine eile, ar feadh tréimhse éiginnte nó ar feadh tréimhse sonraithe ama [Alt 22(2)(a)(iii)];
- soláthar seirbhísí gan íocaíocht nó aon chomaoine eile ina leith [Alt 22(2)(a)(iv)];
- an difríocht idir an praghas tráchtála agus an praghas a mhuirearaítear chun maoiné nó earraí a cheannach, a fháil nó a úsáid, nó chun seirbhís a sholáthar, i gcás inar lú an praghas, an táille nó an chomaoine eile an ráta caighdeánach tráchtála. [Alt 22(2)(a)(v)];
- I gcás ranníoc a dhéanfaidh duine i ndáil le hócáid a eagraítear chun cistí a chruinniú do chomhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, d'ionadaí i bParlaimint na hEorpa nó do thríú páirtí nó d'iarrthóir i dtoghchán Dála, Seanaid nó Eorpach, an chionúireacht is inchurtha i leith an ranníoca sin den bhrabús glan, más ann dó, a eascraíonn as an teagmhas [Alt 22(2)(a)(vi)];

- i gcás ranníoc arna dhéanamh ag duine i ndáil le hócáid a eagraítear chun cistí a chruinniú do pháirtí polaitíochta, an chionúireacht is inchurtha i leith an ranníoca sin den ghlanbhrabús, más ann, a dhíorthaítear ón teagmhas agus, cé nár cruinníodh go sonrach é chun tacú le duine amháin nó níos mó d'iarrthóirí an pháirtí polaitíochta sa Dáil, toghcháin Seanaid nó Eorpacha, chun na críche deiridh sin [Alt 22(2)(a)(vii)], nó
- íocaíocht ag an duine thar a gceann féin, nó thar ceann duine amháin eile nó níos mó, táille nó suibscríobh le haghaidh comhaltais nó comhaltais leanúnaigh de pháirtí polaitíochta [Alt 22(2)(a)(viii)];

Is éard a bheidh i '**gcaiteachais toghcháin**' na caiteachais sin, agus iad sin amháin, atá liostaithe anseo thíos:

(a) Fógraíocht (cibé meán a úsáidtear).

Áirítear leis seo táillí gníomhaireachta, costais deartha agus costais eile a thabhaítear maidir le fógraíocht den sórt sin a ullmhú, a tháirgeadh, a dháileadh nó a scaipeadh ar bhealach eile. [Sceideal 1(a)]

(b) Poiblíocht

Folaíonn sé costais a thabhaítear i leith craoltaí páirtí polaitíochta, soláthar aon seirbhísí nó saoráidí i dtaca le preasagallaimh nó déileálacha eile leis na meáin, comhairle agus oiliúint sna meáin agus grianghrafadóireacht [Sceideal 1(b)].

(c) Póstaeir toghcháin.

Folaíonn sé na costais a bhaineann le póstaeir toghcháin a dheardh, a tháirgeadh, a phriontáil, a thógáil agus a bhaint (má tharlaíonn aistriú le linn na tréimhse toghcháin) [Sceideal 1(c)]

(d) Ábhar toghcháin eile.

Áirítear leis dearadh, táirgeadh, priontáil agus scaipeadh ábhair den sórt sin (seachas póstaeir), lena n-áirítear cártaí canbháis, bileoga toghcháin, forógraí toghcháin, nuachtlitreacha agus ábhar toghcháin fógraíochta eile [Sceideal 1(d)]

(e) Soláthairtí oifige agus Stáiseanóireacht.

Áirítear leis seo costais a thabhaítear maidir le cíos nó úsáid áitribh oifige nó seomraí cruinnithe chun críocha toghcháin (seachas chun críocha comhdhálacha bliantúla nó comhdhálacha páirtí eile) agus costais téimh, leictreachais, árachais, ceannach nó cíos trealaimh oifige, teileafón, stáiseanóireacht agus postas [Sceideal 1(e)]

(f) Iompar agus taisteal.

Áirítear leis seo speansais a thabhaítear ar iompar agus ar thaisteal (trí mhodh ar bith), peitreal agus díosal, cíos nó úsáid feithiclí feachtais, cíos nó úsáid feithiclí chun vótálaithe a iompar ar lá na vótaíochta, costais chóiríochta, seirbhísí tacsáí agus hacnaí, chomh maith le seirbhísí cúiréireachta [Sceideal 1(f)]

(g) Taighde margaidh.

Áirítear leis seo speansais arna dtabhú le linn pobalbhreith nó suirbhé comhchosúil eile a bhaineann le toghchán a thógáil laistigh den tréimhse 60 lá roimh lá na vótaíochta ag an toghchán ag páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta nó iarrthóra sa toghchán nó thar ceann páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta nó iarrthóra sa toghchán [Sceideal 1(g)]

(h) Oibrithe feachtais.

Áirítear leis seo íocaíochtaí le hoibrithe feachtais, árachas agus costais eile [Schedule 1(h)]

ciallaíonn 'institiúid' [Alt 22(2)(aa)]:

- a) sealbhóir ceadúnais faoi alt 9 d'Acht an Bhainc Ceannais 1971,
- b) cumann foirgníochta atá corpraithe nó a mheastar a bheith corpraithe faoin Acht Cumann Foirgníochta 1989, nó comhlacht atá corpraithe ar mhodh comhréire faoi dhlí aon Bhallstáit eile de na Comhphobail Eorpacha,
- c) banc taisce iontaobhais de réir bhrí an Achta um Banc Thaisce Ionntaobhais, 1989,
- d) An Post, nó
- e) institiúid chreidmheasa atá údaraithe i gcomhréir le Rialacháin an Aontais Eorpaigh (Ceanglais Chaipitil), 2014 (S.I. Uimh. 158 de 2014) chun gnó a sheoladh sa Stát;
- f) comhar creidmheasa atá cláraithe mar chomhar creidmheasa faoin Acht um Chomhar Creidmheasa 1997.

is féidir le "duine" a bheith [Alt 2(1)]:

- duine aonair;
- comhlacht corpraithe (m.sh., cuideachta phoiblí nó phríobháideach) agus aon fhochuideachta dá chuid.

I gcás go bhfaightear síntiúis ó chuideachtaí comhlachaithe ba chóir don iarrthóir iarraidh ar na deontóirí aon ghaolmhaireacht idir na cuideachtaí a shoiléiriú;

- comhlacht neamhchorpraithe daoine, m.sh., páirtí polaitíochta, comhpháirtíocht, cumann cónaitheoirí, brúghrúpa.

ciallaíonn '**grúpa polaitíochta**' grúpa arna bhunú i gcomhréir le rialacha nós imeachta Pharlaimint na hEorpa [Alt 22(2)(aa)];

ciallaíonn '**páirtí polaitíochta**', ach amháin i gCuid VI agus i gCuid IX, páirtí polaitíochta atá cláraithe i gClár na bPáirtithe Polaitíochta de réir Chaibidil 6 de Chuid 2 den Acht um Athchóiriú Toghcháin 2022 mar pháirtí atá eagraithe chun cur in aghaidh—

(a) toghchán do chomhaltas Dháil Éireann,

(a) toghchán do chomhaltas Pharlaimint na hEorpa, nó

(c) toghchán méara Luimnigh;

ciallaíonn '**críocha polaitíochta**' aon cheann de na críocha seo a leanas, mar atá [Alt 22(2)(aa)];

(i) (I) leasanna páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta, comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, Méara Luimnigh nó ionadaí i bParlaimint na hEorpa a chur chun cinn nó cur i gcoinne, go díreach nó go hindíreach, nó

(II) beartais nó beartas áirithe páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta, comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, Méara Luimnigh, ionadaí i bParlaimint na hEorpa nó tríú páirtí a thíolacadh go díreach nó go neamhdhíreach, nó

(III) tráchtaí páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta, comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, Méara Luimnigh, ionadaí i bParlaimint na hEorpa nó tríú páirtí maidir le beartas nó beartais páirtí polaitíochta eile, grúpa polaitíochta, comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas a thíolacadh go díreach nó go neamhdhíreach, ionadaí i bParlaimint na hEorpa, i dtríú páirtí nó mar iarrthóir i dtoghchán nó i reifreann nó ar shlí eile, nó

(IV) leasanna tríú páirtí a chur chun cinn nó cur ina gcoinne, go díreach nó go neamhdhíreach, i dtaca le seoladh nó bainistiú aon fheachtais a sheoltar d'fhonn toradh áirithe i ndáil le polasaí nó polasaithe nó feidhmeanna de chuid an Rialtais nó de chuid aon údaráis phoiblí a chur chun cinn nó a thabhairt chun críche;

(ii) toghadh iarrthóra i dtoghchán Dála, Seanaid, Méara Luimnigh nó Eorpach a chur chun cinn nó cur ina choinne, go díreach nó go neamhdhíreach, nó vótaí a shireadh d'iarrthóir nó ina choinne nó polasaithe nó polasaí áirithe iarrthóra nó tuairimí iarrthóra a chur i láthair maidir le haon ní a bhaineann leis an toghchán nó le tuairimí iarrthóra maidir le polasaí nó polasaí páirtí polaitíochta nó le tuairimí iarrthóra maidir le polasaí nó polasaithe páirtí polaitíochta nó ghrúpa polaitíochta Eorpach nó iarrthóra eile sa toghchán nó ar shlí eile;

(iii) tionchar a imirt, thairis sin, ar thoradh an toghcháin nó reifrinn nó feachtais dá dtagraítear i mír (i)(IV) den mhíniú seo.

Ciallaíonn '**duine freagrach**' i ndáil le haonad cuntasaíochta, an cisteoir nó aon duine eile atá freagrach as déileáil le deonacháin don aonad, nó, i ndáil le tríú páirtí, don duine nó do na daoine atá freagrach as eagrú, bainistíocht nó gnóthaí airgeadais an tríú páirtí [Alt 22(2)(aa)]

;

ciallaíonn '**tríú páirtí**' aon duine, seachas páirtí polaitíochta atá cláraithe i gClár na bPáirtithe Polaitíochta Caibidil 6 de Chuid 2 den Acht um Athchóiriú Toghcháin 2022, Méara Luimnigh, nó iarrthóir i dtoghchán, a ghlacann, i mbliain áirithe, le síntiús ar mó a luach ná €100 [Alt 22(2)(aa)].

Aguisín 2: Seicliosta

Roimh agus i rith na tréimhse toghcháin:

Ar cheap tú gníomhaire toghcháin?

- Ar chuir tú in iúl don cheann comhairimh cé hé do ghníomhaire toghcháin?
- Ar chuir tú aon airgead ar fáil don ghníomhaire toghcháin le haghaidh caiteachais sular ceapadh é/i?
- An bhfuil comhaontú sannta caiteachais agat i scríbhinn le do pháirtí (más infheidhme)?
- An bhfuair tú tabhartas os cionn €100? Más ea, ar oscail tú cuntas síntiús polaitiúil?
- Ar sheiceáil tú na treoirlínte lena chinntiú nach nglacann tú le tabhartais thoirmisce?
- Ar chuir tú bearta i bhfeidhm chun a fhíorú an gceadaítear tabhartas?
- Má fuair tú tabhartas toirmisce, ar chuir tú an Coimisiún um Chaighdeán ar an eolas agus/nó ar sheol tú an tabhartas seo ar ais?
- An bhfuil taifead á choinneáil agat ar do chaiteachas toghcháin lena n-áirítear sonraisc, dearbháin nó admhálacha os cionn €126.97?

Tar éis na tréimhse toghcháin:

- Ar sheiceáil tú an spriocdháta chun do thuairisceáin a thíolacadh leis an gCoimisiún?
  - _Mura dtoghtar thú: ní mór duit ráiteas síntiús agus ráiteas ar chaiteachais toghcháin a thabhairt faoin 17 Iúil 2026.
  - _Má thoghtar thú: ní gá duit, ag an am seo, ach ráiteas caiteachais toghcháin a chur isteach faoin 17 Iúil 2026. Ní mór ráitis síntiús do 2026 ar fad a chomhdú faoin spriocdháta do Theachtaí Dála an 31 Eanáir 2027.

An bhfuair tú gach sonrasc ó sholáthraithe laistigh de 45 lá ó dheireadh na tréimhse toghcháin (i.e. 6 Iúil 2026)?

Má osclaíodh cuntas bainc, ar chuir tú na ráitis ábhartha san áireamh?

Agus na foirmeacha á gcomhlánú agat, an bhfuil tú féin agus d'fhinné cáilithe sínithe sna háiteanna cuí (nuair a aibhsítear iad)?

Ar thug tú faoi deara gurb é an 17 Iúil 2026) an lá deireanach le haghaidh foirmeacha comhlánaithe agus doiciméid tacaíochta chun an Coimisiún um Chaighdeán a bhaint amach?

Má tá aon cheist agat, féach le do thoil do na treoirínte agus/nó déan teagmháil leis an gCoimisiún um Chaighdeán. Beidh áthas orainn cabhrú a thabhairt leat.

Aguisín 3: Sampla de thrasbhasáil

Páirtí X		
larrthóir A	larrthóir B	larrthóir C
Vótáil	Vótáil	Vótáil
Uimh. 1	Uimh. 1	Uimh. 1
A	B	C
Tabhair na chéad roghanna eile do B & C	Tabhair na chéad roghanna eile do A & C	Tabhair na chéad roghanna eile do A & B